

PRIMLJENO:	22. 04. 2015.	UOBH	STOJ
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona jedinica	broj	redni broj

INFORMACIJA O RAZGRANIČENJU BiH i Crne Gore
SUTORINA

Rad na identifikaciji granične crte između BiH i SRJ je započeo 2001. godine. Vijeće ministara Bosne i Hercegovine do danas je imenovalo nekoliko saziva Državnog povjerenstva za granicu BiH, kojoj su nadležnosti, između ostalog, identifikacija granične crte i priprema prijedloga međudržavnih ugovora i drugih akata o graničnoj crti sa susjednim državama. Sadašnji sastav Državnog povjerenstva za granicu BiH imenovan je 12. studenog 2012. godine na trogodišnji period.

U svom sastavu Državno povjerenstvo za granicu ima tri diplomirana pravnika i šest diplomiranih inženjera geodezije, predloženih od strane Ministarstva vanjskih poslova BiH, Ministarstva sigurnosti BiH, Ministarstva civilnih poslova BiH, Vlade Federacije BiH i Vlade Republike Srpske. Takođe za poslove izrade dokumentacije identifikacije granične crte formirana je Stručna grupa sastavljena od diplomiranih inženjera geodezije, predloženih od vlada entiteta.

Temelji za identifikaciju granične crte sa drugim zemljama na kojem je radilo Povjerenstvo su: Opći okvirni Sporazum za mir u Bosni i Hercegovini od 14. prosinca 1995. godine i Mišljenje broj 3. Međunarodnog arbitražnog povjerenstva Konferencije o Jugoslaviji (Badinterova komisija).

Prilog Općem okvirnom Sporazumu za mir u Bosni i Hercegovini, koji je potpisan 14. prosinca 1995. godine, između ostalog, čini i karta 1: 600 000 kojom su naznačene granice BiH prema susjednim državama. Uvidom u spomenutu vidljivo je da Sutorina nije sastavni dio teritorija BiH već dio teritorija Crne Gore.

U mišljenju broj 3. Međunarodnog arbitražnog povjerenstva za Jugoslaviju naznačeno je da "demarkacione crte - granice između Hrvatske i Srbije, između Srbije i Bosne i Hercegovine, ili eventualno između drugih susjednih nezavisnih država, moći će da se mijenjaju samo putem slobodnog i međusobnog dogovora". U točki 3. ovog mišljenja utvrđeno je da "ako se ne dogovori suprotno, ranije granice postaju granice koje štiti međunarodno pravo".

U skladu sa iznijetim mišljenjem Badinterove komisije, u trenutku međusobnog priznanja Bosne i Hercegovine i SRJ (Crne Gore) tj. 14.12.1995. godine, kao i u trenutku međusobnog uspostavljanja diplomatskih odnosa

1

2

4

5

zemalja, tj. 15.12.2000. godine, područje Sutorine nije bilo dio suverenog teritorija BiH.

Cijeneći mišljenje Badinterove komisije i da je u trenutku međusobnog priznanja dvije zemlje izvršnu i sudsku vlast nad područjem Sutorine imala je Crna Gora, što prema principu "uti possidetis" tj. da ono što si imao i posjedovao u trenutku priznanja ćeš posjedovati i ubuduće, nije se omogućavalo postavljanje pitanja Sutorine kao spornog.

Izveštaj Badinterove komisije ima snagu međunarodne presude. Mišljenja Badinterove komisije garantiraju neupitnost teritorijalnog integriteta i cjelovitosti BiH u njenim međunarodno priznatim granicama.

Dalje, u procesu identifikacije granične crte između BiH i Crne Gore, Povjerenstvo se vodilo i činjenicama da su zakonodavno i izvršno tijelo (Skupština i Izvršno vijeće) Narodne Republike BiH usvojili niz propisa, koji se tiču unutaršnjeg ustroja BiH, a koji su u izravnoj vezi sa statusom granične crte prema bivšim republikama, pa samim time i NRCG, i teritorijem Sutorine:

- Zakon o administrativno-teritorijalnoj podjeli NR BiH („Službeni list NR BiH“, broj 29 od 7.7.1947)

- Zakon o područjima srezova i opština u NR BiH („Službeni list NR BiH“, broj 23, od 28.6.1958)

- Uredba o određivanju područja narodnih odbora i ustanovljenju sjedišta mjesnih narodnih odbora (1945)

- Odluka o granicama opština na teritoriji NR BiH („Službeni list NR BiH“, br. 28 od 14.8.1959)

Također, u BiH po popisima stanovništva i temeljem analize podataka izvršenih popisa, evidentno je da teritorij Sutorine i Kruševice nije popisao i tretiran kao teritorij Bosne i Hercegovine. U procesu identifikacije granične crte između BiH i CG značajno se koristila katastarska dokumentacija dvaju država.

Kao što smo rekli, osnovna zadaća povjerenstava BiH i Crne Gore bila je identificirati granicu između Bosne i Hercegovine i Crne Gore prema stanju granične crte u vrijeme uzajamnog priznanja BiH i Crne Gore.

Duljina granice između Bosne i Hercegovine i Crne Gore iznosi 268 km i u početku je razmatrana u okviru razgovora o granici između BiH i

3

SRJ, te Bosne i Hercegovine i Državne Zajednice Srbije i Crna Gore, a potom, od osamostaljenja Crne Gore, započeti su razgovori povjerenstava za granice Bosne i Hercegovine i Crne Gore. U svim razgovorima između povjerenstava BiH i Crne Gore Sutorina nije bila identifikovana kao sporno pitanje, gdje se Povjerenstvo BiH prvenstveno rukovalo gore pomenutim činjenicama.

3

Državna povjerenstva za granice Bosne i Hercegovine i Crne Gore su usuglasile i parafirale tekst Ugovora o državnoj granici između Bosne i Hercegovine i Crne Gore. Usuglašeni su i parafirani i Tekstualni opis protezanja državne granice kao i Topografske karte 1:25000 (19 listova) sa ucrtanom graničnom crtom, koji su prilozi Ugovora o granici.

Usaglašavanjem ovih dokumenata stekao se uvjet za pokretanje postupka zaključivanja Ugovora o granici između dvaju država.

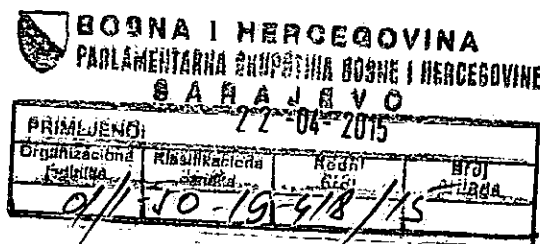
Zaključivanjem ovog ugovora Bosna i Hercegovina i Crna Gora bi bile prve dvije države u regiji koje su uredile svoje odnose po pitanju granice.

ZAKLJUČAK:

Imajući u vidu gore spomenute činjenice, te da teritorij Sutorine u vrijeme međunarodnog priznanja dvaju država je bio sastavni dio teritorija dotadašnje Crne Gore, Povjerenstvo nije imalo osnova za započinjanje razgovora o tom teritoriju kao spornom.

MEA-BA-MPK
08-1-int-328-/15
Sarajevo, 18.02.2015.

U vezi sa zakazanom javnom raspravom čiji je cilj "razmjena mišljenja o pitanju statusa Sutorine" Ministarstvo vanjskih poslova BiH dostavlja sljedeće mišljenje i stav:

1. Do međusobnog priznanja između Bosne i Hercegovine i Savezne Republike Jugoslavije, u čijem sastavu je bila Republika Crna Gora došlo je 14.12.1995.godine tj. na dan potpisivanja Općeg okvirnog sporazuma za mir u BiH u Parizu, Republika Francuska. Dana 15.12.2000. godine uspostavljeni su diplomatski odnosi između Bosne i Hercegovine i Savezne Republike Jugoslavije.

Prilikom međusobnog priznavanja dvije zemlje kao ni prilikom uspostavljanja diplomatskih odnosa nijedna od strana nije istakla bilo kakvu rezervu u pogledu teritorijalnog razgraničenja između BiH i SRJ odnosno njene sastavnice Crne Gore.

2. Ministarstvo vanjskih poslova BiH je na stajalištu da je razgraničenje i utvrđivanje državne granice između Crne Gore i BiH izvršeno na pravno valjan i pravedan način. Ovako stajalište Ministarstvo vanjskih poslova BiH temelji na sljedećem:

-Temeljni dokumenti koji su za predstavnike BiH u pregovaračkom procesu važili kao osnova za identifikaciju granične crte između dviju strana bili su: Opći okvirni Sporazum za mir u BiH od 14.12.1995.godine i Mišljenje broj 3 Arbitražnog povjerenstva Konferencije o bivšoj Jugoslaviji (Badenterova komisija).

U procesu identifikacije granične crte između BiH i Crne Gore polazilo se od činjenice da je zakonodavno tijelo (Skupština) BiH usvojila niz zakona i uredbi, koje se tiču unutarnjeg ustroja BiH, a koji su u izravnoj vezi sa statusom granične crte prema bivšim republikama pa samim tim i prema Crnoj Gori:

- Uredba o određivanju područja narodnih odbora i ustanovljenju sjedišta mjesnih narodnih odbora (1945.)
- Zakon o administrativno-teritorijalnoj podjeli NR BiH (1947.)
- Zakon o podjeli teritorije NR BiH na srezove, gradove i općine (1952.)
- Odluka o granicama općina na teritoriju NR BiH (1959.)

U Bosni i Hercegovini se kontinuirano obavljao popis stanovništva i temeljem analize podataka svih izvršenih popisa, evidentno je da teritoriji Sutorine i Kruševice nije popisano i tretirano kao teritoriji Bosne i Hercegovine.

Sastavni dio Općeg okvirnog sporazuma za mir u BiH potpisanog 14.12.1995. godine čini i karta omjera 1:600000 kojom su naznačene granice BiH prema susjednim državama. Uvidom u spomenute kartografske podloge vidljivo je da Sutorina nije sastavni dio teritorije BiH već dio teritorije Crne Gore.

- U mišljenju broj 3 Međunarodne arbitražne komisije za bivšu Jugoslaviju (Badenterova komisija), od 11.11.1992. godine naznačeno je da "demarkacione linije između Hrvatske i Srbije ili između Srbije i Bosne i Hercegovine, ili eventualno između drugih susjednih nezavisnih država, moći će da se mijenjaju samo putem slobodnog i međusobnog dogovora". U točki 3 ovog mišljenja utvrđeno je da "ako se ne dogovori suprotno, ranije granice poprimaju karakter granica koje štiti međunarodno pravo".

Izještaj Badenterove komisije ima snagu međunarodne presude. Mišljenja Badenterove komisije garantiraju neupitnost teritorijalnog integriteta i cjelovitosti BiH u njenim međunarodno priznatim granicama.

U skladu sa iznijetim mišljenjem Badenterove komisije neupitno je i nesporno da u trenutku međusobnog priznanja Bosne i Hercegovine i SRJ (Crne Gore) tj. 14.12.1995. godine kao ni u trenutku međusobnog uspostavljanja diplomatskih odnosa tj. 15.12.2000. godine područje Sutorine nije bilo dio suverenog teritorija BiH.

Izvršnu i sudsku vlast nad područjem Sutorine u trenutku međusobnog priznanja dvije zemlje imala je Crna Gora. Polazeći od principa "uti possidetis" tj. da ono što si imao i posjedovao u trenutku priznanja ćeš posjedovati i ubuduće, Bosna i Hercegovina u postupku razgraničenja i identifikacije državne granice sa Crnom Gorom nikada nije otvarala i postavljala kao sporno pitanje Sutorine.

U navedenom kontekstu pozivanje na povijesne argumente i dokazivanje "povijesnih prava" na ovaj teritoriji od strane BiH je potpuno irelevantno.

Kada se razgrne zavjesa satkana od povijesnih, zemljopisnih i drugih argumenata ostaje samo jedno i jedino relevantno pitanje na koje je neophodno dati odgovor a to je:

Da li će BiH poštivati međunarodno prihvaćene norme iskazane u mišljenjima Badenterove komisije koja su u krajnjoj konzekvenci u temeljima njene neovisnosti i međunarodnog priznanja ili će 23 godine poslije pokrenuti postupak revizije i neprihvatanja međunarodnih normi koju su predstavljale pravni temelj obrane njene cjelovitosti, sa nesagledivim štetnim posljedicama po dugoročne interese BiH kao države. Odgovor na ovo pitanje se sam po sebi logički nameće a taj odgovor pored ostalog podrazumjeva i odlučno odbacivanje svih inicijativa koje imaju za cilj promjenu statusa područja Sutorine i traženje istog za BiH.

Polazeći od unaprijed iznijetog, u ime Ministarstva vanjskih poslova BiH predlažem da se prijedlog ugovora o identifikaciji državne granice između BiH i Crne Gore koji su utvrdile državne komisije za granicu ovih zemalja i potvrdile Vijeće ministara BiH i Vlada Crne Gore prihvati kao faktički vjerodostojan i pravno utemeljen.

USTAV BOSNE I HERCEGOVINE

Prijevod na bosanski jezik

Broj	2015/19
Broj	01/150-19-118/15

Preambula

Oslanjajući se na poštovanje ljudskog dostojanstva, slobode i jednakosti,

Posvećeni miru, pravdi, toleranciji i pomirenju,

Ubičedni da demokratski organi vlasti i pravične procedure najbolje stvaraju miroljubive odnose unutar pluralističkog društva,

U želji da podstaknu opšte blagostanje i ekonomski razvoj kroz zaštitu privatnog vlasništva i unapređenje tržišne privrede,

Vodeni ciljevima i načelima Povelje Ujedinjenih naroda,

Opredjeljeni za suverenitet, teritorijalni integritet i političku nezavisnost Bosne i Hercegovine u skladu sa međunarodnim pravom,

Odlučni da osiguraju puno poštovanje međunarodnog humanitarnog prava,

Inspirirani Univerzalnom Deklaracijom o ljudskim pravima, Međunarodnim paktovima o građanskim i političkim pravima, odnosno o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima, i Deklaracijom o pravima lica koja pripadaju nacionalnim ili etničkim, vjerskim i jezičkim manjinama, kao i drugim instrumentima ljudskih prava,

Podsjećajući se na Osnovna načela usaglašena u Ženevi 8.9.1995. godine i u Njujorku 26.9.1995. godine,

Bošnjaci, Hrvati i Srbi, kao konstitutivni narodi (u zajednici s ostalima), i građani Bosne i Hercegovine ovim utvrđuju Ustav Bosne i Hercegovine:

Član I

Bosna i Hercegovina

1. Kontinuitet

Republika Bosna i Hercegovina, čije je zvanično ime od sada "Bosna i Hercegovina", nastavlja svoje pravno postojanje po međunarodnom pravu kao država, sa unutrašnjom strukturom unodificiranom ovim Ustavom, i sa postojećim međunarodno priznatim granicama. Ona ostaje država članica Ujedinjenih naroda i može kao Bosna i Hercegovina zadržati članstvo ili zatražiti prijem u organizacijama unutar sistema Ujedinjenih naroda, kao i u drugim međunarodnim organizacijama.

Begije Mustafa
dip. pravnik - ing. građevinar

Badinterova komisija

Izvor: Wikipedia

Arbitražna komisija u okviru Mirovne konferencije o Jugoslaviji, poznatija kao *Badinterova komisija*, prema svom predsjedniku, francuskom pravniku Robertu Badinteru, bila je arbitražna komisija koju je ustanovilo Vijeće ministara Europske ekonomske zajednice 27. kolovoza 1991. godine, a čija je zadaća bila da rješavanjem spornih pravnih pitanja pospješi mirno rješavanje krize u bivšoj Jugoslaviji.

Robert Badinter imenovan je predsjednikom peteročlane komisije koju su činili predsjednici ustavnih sudova iz država članica EEZ-a. Od studenog 1991. godine do siječnja 1993. godine Arbitražna je komisija izdala petnaest pravnih mišljenja.

Sadržaj

- 1 Članovi
- 2 Najbitnija stajališta
- 3 Izvori i bilješke
  - 3.1 Bilješke
- 4 Vanjske poveznice

Članovi [uredi]

- *Robert Badinter*, predsjednik Ustavnog suda Francuske
- *Roman Herzog*, predsjednik Saveznog ustavnog suda Njemačke
- *Aldo Corasaniti*, predsjednik Ustavnog suda Italije
- *Francisco Tomás y Valiente*, predsjednik Ustavnog suda Španjolske
- *Irene Peiry*, predsjednica Ustavnog suda Belgije

Najbitnija stajališta [uredi]

Najbitnija pravna stajališta izložena u mišljenima Arbitražne komisije jesu: ^[1]

- pitanje sukcesije država treba rješavati na temelju načela međunarodnog prava, te na temelju pravičnosti, uzimajući u obzir da su sve države kojih se to tiče vezane kogentnim normama općeg međunarodnog prava, posebice onima o poštovanju temeljnih prava čovjeka, prava naroda i prava nacionalnih manjina (mišljenje broj 1. i 9.);
- SFRJ se raspala i više ne postoji kao država (mišljenje broj 8.);
- nijedna država sljednica sama nema pravo nastaviti članstvo SFRJ u međunarodnim organizacijama (mišljenje broj 9.);
- SR Jugoslavija je nova država koja se ne može smatrati sljednicom SFRJ (mišljenje broj 10);
- granice između bivših federalnih jedinica smatraju se državnim granicama sljednica i ne mogu se mijenjati silom, nego samo sporazumom - načelo *uti possidetis* (mišljenje broj 3);
- dan sukcesije za Hrvatsku i Sloveniju je 8. listopada 1991., za Makedoniju 17. studenog 1991., za BiH 6. ožujka 1992., a za SR Jugoslaviju (Srbiju i Crnu Goru 27. travnja 1992. (mišljenje broj 11.).

Izvori i bilješke [uredi]

- *Pravni leksikon*, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb, 2006.

Bilješke [uredi]

- ↑ Andrassy - Bakotić - Vukas, *Međunarodno pravo 1.*, Zagreb 1998., str. 276-277

Vanjske poveznice [uredi]

- (en) Tekst Mišljenja 1-3
- (en) Tekst Mišljenja 4-10

Dobavljeno iz "http://hr.wikipedia.org/wiki/Badinterova_komisija"

Kategorije: [Povijest druge Jugoslavije](#) | [Povijest neovisne Hrvatske](#) | [Povijest neovisne Bosne i Hercegovine](#) | [Povijest Srbije 1989. - 2006.](#) | [Povijest Crne Gore 1989. - 2006.](#) | [Povijest Makedonije](#) | [Međunarodni odnosi](#) | [Povijest neovisne Slovenije](#)

- Datum zadnje promjene na ovoj stranici: 15:57, 12. lipnja 2009.
- Tekst je dostupan pod licencijom [Creative Commons Imenovanje/Dijeli pod istim uvjetima](#); dodatni uvjeti se mogu primjenjivati. Pogledajte [Uvjete korištenja za detalje](#).

Uti possidetis

Izvor: Wikipedija

Uti possidetis (lat. *kako posjedujete*), načelo međunarodnog prava na temelju kojeg se unutrašnja razgraničenja između administrativnih jedinica priznaju kao državne granice u času stjecanja neovisnosti. To se načelo pojavilo u 19. stoljeću u procesu osamostavljanja bivših latinskoameričkih kolonija.

Primjenu načela *uti possidetis* potvrdila je i Badinterova komisija u slučaju raspada SFRJ, te je u svom *Mišljenju br. 3* od 11. siječnja 1992. istaknula da se granice između bivših federalnih jedinica smatraju državnim granicama sljednica i ne mogu se mijenjati silom, nego samo sporazumom.

Poveznice [uredi]

- Sukcesija država

Dobavljeno iz "http://hr.wikipedia.org/wiki/Uti_possidetis"

Kategorija: Međunarodno pravo

- Datum zadnje promjene na ovoj stranici: 10:36, 27. travnja 2011.
- Tekst je dostupan pod licencijom Creative Commons Imenovanje/Dijeli pod istim uvjetima; dodatni uvjeti se mogu primjenjivati. Pogledajte Uvjete korištenja za detalje.

MIŠLJENJE BR. 3 BADINTEROVE KOMISIJE STAV 2. GLASI:

„*Drugo* - Demarkacije između Hrvatske i Srbije ili između ove zadnje i Bosne i Hercegovine, ili moguće između ostalih susjednih neovisnih država, mogu se mijenjati jedino slobodnim i zajedničkim sporazumom.“

U nastavku komentara stav 2 Mišljenja br. 3 Badinterove komisije, navedeno je i sljedeće:

Akademik Vladimir Ibler, koji će ove godine navršiti 99 godina života, na str.190. svoje knjige *Međunarodno pravo mora i Hrvatska* iz 2001. godine sugerirao je da se dokine „koridor“, tj. izlazak Bosne i Hercegovine na more kod Neuma. „Razumije se samo po sebi da bi to bilo moguće samo dvostranim sporazumom i u za to povoljnim okolnostima, te u pravo vrijeme (*timing*). Bio bi to politički vrlo mudar potez na obostranu korist Bosne i Hercegovine i Hrvatske ...“

„Na sličan način i Bosna i Hercegovina bi mogla od Crne Gore zatražiti natrag Sutorinu i ponuditi joj povratak područja Lovišta na Sutjesci, te time obnoviti stanje kakvo je trebalo postojati nakon 1945. godine. Time je drug Đuro Pucar Stari zaista prekršio članak 13. Ustava Bosne i Hercegovine od 31. decembra 1946. godine.“¹ „

Ispod crte pod 1 navedeno je i sljedeće:

„¹ Od tada se stalno postavlja nezgodno pitanje, kada je drug Đuro Pucar poklonio Crnoj Gori Sutorinu, zašto uz razmjenu nekih teritorija nije Neum poklonio Hrvatskoj. Time bi se osigurala cjelovitost teritorija Hrvatske.“

-
1. Poslije Drugog svjetskog rata teritorij sadašnje općine Neum su naselili stanovnici Hercegovine, izgradili pansionere, restorane i kafiće i bave se turizmom, a neumski zaliv su isključivo namijenili za turiste.

Nikakve inicijative za razvoj Neuma kao pomorskog grada do danas nisu prihvatane.

2. Regulisanje granice u Neumu sa Hrvatskom i naš izlazak na slobodno more u širini 23 km ne može se riješiti jer bi se na taj način dijelio hrvatski teritorij, a što je za Hrvate ne prihvatljivo.

Ovo su dvije činjenice koje danas karakteriziraju, a i ubuduće će naš izlazak na more preko Neuma.

3. Inicijativa akademika Vladimira Iblera ili hrvatska inicijativa, bi bila rješiva jedino zamjenom teritorija općine Neum za Prevlaku po principu kvadratni metar za kvadratni metar. Taj prijedlog rješava izgradnju naše luke i preko nje direktan izlazak na otvoreno more.
-

Johan van Lamoen
Zamjenik Visokog predstavnika za pravna pitanja

20. januara 1999. god.

Mugdim Čukle
Ostoja Kremenović
Ante Valenta

Kopredsjednici BiH delegacije u Međudržavnom diplomatskom povjerenstvu za identifikaciju, obilježavanje i održavanje granice između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine

Poštovana gospodo,

Ovim želim da izrazim svoje zadovoljstvo i podršku Vama i Vašim stručnim suradnicima u naporu da se utvrdi i predstavi pozicija Bosne i Hercegovine u vezi sa lokacijom granice između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske.

U pogledu ovoga, naglašavam da Sekcija 1. člana I Ustava Bosne i Hercegovine, prema Aneksi 4. Općeg okvirnog sporazuma o miru u Bosni i Hercegovini, potpisanog 14. Decembra, 1995. g. utvrđuje da Republika Bosna i Hercegovina "nastavlja svoje pravno postojanje ... sa svojim sadašnjim međunarodno priznatim granicama". Član V Dejtonskog sporazuma, koji je potpisala i Republika Bosna i Hercegovina i Republika Hrvatska nalaže objema stranama puno poštovanje i ispunjenje obaveza prema Ustavu.

Iz gore navedenog slijedi da su međunarodno priznate granice Bosne i Hercegovine danas onakve kakve su bile pri potpisivanju Dejtonskog ugovora, a koje su opet onakve kao što su bile 1992. godine kada je Bosna i Hercegovina međunarodno priznata. To su granice od kojih Vaša delegacija mora da počne sa identifikacijom u budućem radu Međudržavnog diplomatskog povjerenstva. Te granice mogu biti utvrđene na osnovu različitih dokaza uključujući ali se ne ograničavajući na kartografske i zvore, katastarske planove, popise i registre stanovištva i drugu dokumentaciju.

Moj Ured je i dalje spreman da pruži pomoć Komisiji u ovom veoma važnom poslu.

S poštovanjem,

Johan van Lamoen

OHR
Office of the
High Representative

Office of the High Representative in Bosnia and Herzegovina
Marsal Tita 28, 71 000 Sarajevo - 387 71 447 275 - fax: 387 71 447 420
Rue Wiertz 50, 1050 Brussels - 322 234 7400 - fax: 322 234 7401

КАРЛОВАЧКИ МИР, 26/1 1699, између Аустрије и Турске уз посредовање Енглеске и Холандије, садржао је 20 чланака, у којима су одређене нове границе и односи: Ердељ је остао у царској власти, темишварски Банат, омеђен Тисом и Морншем Турској, од ушћа Тисе иде граница правом линијом до Митровице и одатле на ушће Босута, одатле Савом до ушћа Уне. Хрватска до Уне и јужног Велебита остаје цару (чл. 1—5). Одређена је мешовита комисија да проведе разграничење (6, 11); спречавају се погранични упади (8), особито хајдука и пребега (9), слободно је грађење утврђења, сем изузетних (7), емигранти се повлаче у унутрашњост (10), заробљеници се враћају (12); верске привилегије католика одржавају се и забрањују повреде »светих капитулација«, које се потврђују (15); царски овечани посланци могу интервенисати на порти за веру и халифска света места у Јерусалиму (13); слободно је трговање аустријским поданицима као и поданицима других држава у омислу капитулација (14). Остали чланци уговора говоре о формалностима и утврђују рокове. Мир је склопљен на 20 година.

У исто је време склопљен аналоган мир и између Турске и Пољске у 11 чланака. Главни садржај млетачког уговора (16 чл.) био је такође одређен и привремено потписан од стране аустријског и пољског амбасадора, јер млетачки посланик није имао довољно пуномоћи. Млечанима су остали: Мореја, Книн, Сиб, Вргорац, Габела. Руски опуномоћеник Богдановић Возницки ставио је 10 услова, у којима је био програм руске источне политике за два века унапред: да свети гроб остане у поседу православног јерусалимског патријарха, да хришћански народи Турске уживају слободу и да им се не намећу никакви нови намети. Због тих захтева дошло је у Карловцима о Русијом само до двогодишњег примирја. 14-25/7 1700 био је склопљен 30-годишњи мир: Руси су добили Азов, слободу за ратне бродове у Црном Мору, за трговачке и у Средоземном, право држања посланика у Цариграду. *В-љ. Поповић.*

КАРЛОВАЧКИ ФРАЊЕВАЧКИ САМОСТАН. Фрањевци су први пут дошли у Карловац и преузели жупу 1657. Испочетка су становали у приватној кући, а затим у самостану, што су га почели градити већ 1658. 1670 самостан је имао 12, а 1767 24 фрањевца. 1692 самостан је с првом изгорео, али је ускоро наново сазидао. Доласком фрањеваца ишчезло је лутеранство из Карловца. Карловачки су се фрањевци бавили и лечењем и држали су у самостану апотеку, док им то није 1761 забрањено.

Литература: Р. Лопашић, Карловац (1879); Вучар, Повијест хрватске протестантске књижевности (1910). *J. J.*

Ч
Х
С
В
С
И
О
У
Х
Е
Б
Н
Б
С
Л
В

С
З
Ј
Д
К
Б
П
К
С
Р
М
У
Ц
В
С
Р
Т
С
К
П
А
С
К
В
Ј
М
Н
К
Д
К
З
В
И

Е
У
К
Т
И
П
К
Л
Г
П
У
К
Л

A. Stanković
M. P.
№ 258
25 - 1928

KARLOVAČKI MIR (26. I 1699), sklopljen u Sremskim Karlovcima nakon pobjedonosnih ratova za oslobođenje protiv Turaka (od poraza Turaka pod Bečom 1683 do njihova poraza kod Sente u septembru 1697, odnosno do uspješnog prodora Eugena Savojskog u Bosnu iste godine). Pregovori za mir počeli su na intervenciju Engleske i Holandije između Osmanlijske carevine s jedne, a Austrije (Leopold I), Poljske (August II), Rusije (Petar I) i Mletačke Republike s druge strane. U miru s Austrijom Leopold je kao rimsko-njem. car i hrv.-ugar. kralj dobio cijelu Ugarsku i Erdelj (temišvarski Banat ostao u vlasti Osmanlija), Hrvatsku do Uge i juž. od Velebita, te Slavoniju izuzevši Srem sa Zemunom i Mitrovicom. U tom se ugovoru potvrđuju i neke povlastice dane od Porte katolicima. Mir je sklopljen na 20 godina. — U miru s Poljskom Turska je vratila Poljskoj Podoliju (Podoljsk). Veneciji je priznata vlast nad Morejom (Peloponezom), a u Dalmaciji područje Knina, Sinja, Čitlika, Vrgorca i Gabele. Linija koja je sada dijelila tur. od mlet. posjeda u Dalmaciji, zvala se *Linija Grimani*, a posjed koji je Karlovačkim mirom stekla Venecija u Dalmaciji bila je nova tekovina (*nuovo acquisto*). Rus. opunomoćenici stavili su više zahtjeva u smislu svoje tadašnje orijentalne politike koje tur. opunomoćenici nisu prihvatili, tako da je došlo samo do dvogodišnjeg primirja između Turske i Rusije, ali je Petar I iduće godine sklopio s Turcima za Rusiju povoljan 30-godišnji mir.

415/3 ELZ, Z. J. L. Z.

SVIŠTOVSKI MIR, mirovni ugovor zaključen između Austrije i Turske 4. VIII 1791 u Svištovu (sada Bugarska). Tom miru, kojim je okončan rat između Austrije i Turske započet 1788, prethodilo je primirje zaključeno između njih godinu dana ranije; uslovi primirja obavezali su Austriju da Turskoj vrati osvojene teritorije u Srbiji i da se uzdrži od daljeg učešća u rusko-turskom ratu. Austrijski car Leopold II bio je prisiljen da pristane na tako teške uslove i zbog nepovoljnih unutrašnjih i spoljnopolitičkih prilika u kojima se našlo carstvo posle smrti Josipa II i događaja u vezi s Francuskom revolucijom. Nastojeći da zadrži osvojene teritorije Austrija je u pregovorima o miru zahtevala od Turske da ova potvrdi sve privilegije koje su uživali njeni dotadašnji podanici, ali su Turci odbijali da prihvate austrijske zahteve. Turci su bili nepopustljivi, pa je pritisak Engleske i Pruske na Leopolda II omogućio zaključenje mira. Prvom tačkom ugovora bila je predviđena amnestija za Srbe koji su učestvovali u ratu protiv Turaka na strani Austrije. Austrija se saglasila da vrati Turskoj teritorije i pogranične tvrđave u Srbiji. Vojni komandanti dobili su dužnost da se staraju o održavanju reda na granicama. Posebnom konvencijom Turska je ustupila Austriji Oršavu na Dunavu i teritorije od reke Glinae do Korane, a odatle preko Smoljane i Tiševa natrag na Unu. Na ovoj teritoriji Austrija nije smela graditi niti popravljati utvrđenja. Vraćajući se u severnu Srbiju, Turci su zabranili povratak janjičarima, kao nosiocima nereda. Ostavši bez imanja, odbačeni od Porte, janjičari su se pobunili i udružili sa drugim buntovnicima. Beogradski vezir, u nedostatku vlastite oružane snage, obraćao se za pomoć srpskim kneževima i s njihovom pomoći uklanjao opasnost od janjičara. Ipak, janjičari su, zbog unutrašnjih prilika u Turskoj, uspeali da se vrate u pašaluk i da stave posadu i vezira pod svoju vlast.

LIT.: D. Pavlović, Srbija za vreme poslednjeg austrijsko-turskog rata (1788—1791), Beograd, 1910; D. Pantelić, Beogradski pašaluk posle Svištovskog mira (1791—1794), Posebna izdanja SAN, 1927, LXIV. D. R. Z.

SVIŠTOVSKI MIR, zaključen u Svištovu (Свиштов, Bugarska) 4. VIII 1791. između Austrije i Turske, posle austro-turskog rata (v.) 1788—91. Austrija, primorana da rat prekine zbog događaja u Francuskoj (v. Francuska revolucija), i pored uspeha, prihvatila je *status quo*, uz neznatne izmene granice prema Bosni. Odredbama S. Cetin, Drežnik, Lapac, Srb i pojas zemljišta kod Plitvičkih jezera ispod Plješevice pripali su Hrvatskoj, dok su osvojeni gradovi Novi (v. Bosanski Novi), Dubica (v. Bosanska Dubica) i Gradiška vraćeni bosanskom beglerbegu. Beograd i druge oblasti osvojene u Srbiji (v.) u toku rata, uz pomoć srpskih ustanika pod Kočom Andjelkovićem (v. Kočina krajina) i M. Mihaljevićem (v.), ponovno su vraćeni Turskoj. Turska se obavezala da će ustanicima u Srbiji, Crnoj Gori, Bosni, Vlaškoj (*Valachia*) i Moldaviji (*Moldova*) dati opštu amnestiju. Janjičarima je zabranjen ulazak u beogradski pašaluk. Rusija je sama nastavila rat protiv Turske, koji je završen mirom u Jašiju (*Jasi*) 9. I 1792 (v. Rusko-turski rat 1778—91).

B. Jvić

E. J. 226/8

V. E. 1791-1792/9

Bosna i Hercegovina
 Centralna komisija za obilježavanje
 državne granice Bosne i Hercegovine

Broj: 4/96
 Sarajevo, 30.10.1996.god.

VLADI REPUBLIKE
 BOSNE I HERCEGOVINE

Rješenjem Vlade Republike Bosne i Hercegovine V. broj 112/96 ("Službeni list RBiH", broj 19/96) obrazovana je Centralna komisija za obilježavanje državne granice Bosne i Hercegovine od šest članova, sa zadatkom da sa odgovarajućim komisijama susjednih zemalja izvrši identifikaciju, obilježavanje, opisivanje i geodetsko osiguranje tačaka granice Bosne i Hercegovine.

Sa Republikom Hrvatskom formirana je Međudržavna komisija u Zagrebu 10. oktobra 1996.godine. Na sjednici Međudržavne komisije, koja se planira sredinom novembra 1996.godine u Sarajevu, formiraće se Međudržavni ekspertni tim, sastavljen po resornom principu i međudržavne tehničke grupe za rad na terenu.

S obzirom da se radi o izuzetno složenim poslovima i zadatku posebne odgovornosti, a imajući u vidu da su radovi na identifikaciji državne granice (područje aerodroma Željava) već u toku i da se planira uskoro početak radova na graničnim prelazima, te pristupanje cjelovitoj analizi granice i pripremi tehničke i druge dokumentacije, potrebno je obezbijediti i odgovarajuće uslove za rad komisija.

Pripremu dokumentacije, kao osnove za identifikaciju granice Bosne i Hercegovine treba da uradi Uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove Bosne i Hercegovine. Analizu dokumentacije obaviće članovi centralne komisije i eksperinog tima uz angažovanje odgovarajući lica iz naučnih institucija i drugih eksperata.

Predpostavke za uspješnu pripremu dokumentacije i rad na poslovima identifikacije i obilježavanje granične linije su kadrovi, oprema i prostor.

Ovim molim Vladu da u što kraćem roku obezbijedi uslove za rad komisija, a oni se sastoje u slijedećem:

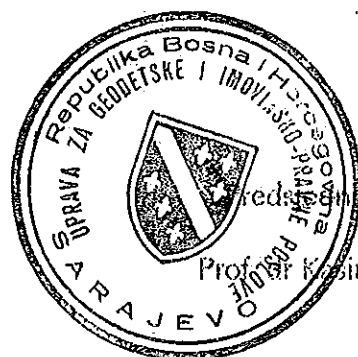
1. Radni prostor uz sadašnji prostor koji koristi Uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove Bosne i Hercegovine (prostorije u prizemlju zgrade Predsjedništva broj 41,42,43,44. i 45.) kao prostor u kome se već nalazi dio dokumentacije koji će komisije koristiti i uz arhiv planova novog i Austrijskog premjera teritorije Bosne i Hercegovine.

2. Upravu za geodetske i imovinsko-pravne poslove popuniti sa potrebnim brojem kadrova koji bi radili na prikupljanju, sredjivanju i analizi dokumentacione osnove za identifikaciju granice, i

3. Kompjutersku opremu za unos svih podataka, dokumenata, opisa granice i geodetskog osiguranja i obezbjedjenja tačaka granične linije.

Prilog:

1. Šema potrebnog prostora,
2. Zahtjev Federalnog ministarstva odbrane

Predsjednik Komisije
 Prof. dr. Kasim Trnka, s. t.

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
Državna komisija za granice
Predsjednik

11
25. OKT. 1996
25 okt

Klasa: 212-02/96-01/01
Urbroj: 50408-96-3
Zagreb, 22. listopada 1996.

dr. KASIM TRNKA
Predsjednik Centralne komisije za
obilježavanje državne granice Bosne i Hercegovine

Poštovani gospodine predsjedniče,

U privitku Vam dostavljam hrvatsku verziju Zapisnika sastanka predstavnika Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine za pitanje granice, održanog 10. listopada 1996. godine u Zagrebu.

Ukoliko ste suglasni sa tekstom Zapisnika, molimo Vas da jedan primjerak s Vašim potpisom vratite. Također Vas molimo da dostavite potpisanu Vašu verziju Zapisnika u dva primjerka od kojih ćemo jedan vratiti nakon potpisa.

Srdačan pozdrav Vama osobno kao i svim članovima Vašeg izaslanstva.

Sa šovanjem,

PREDSJEDNIK
HRVATSKOG IZASLANSTVA:

[Handwritten signature]
(prof. dr. Hrvoje Kačić)

Privitak: 1

AMB/ZAG/01-12772/96/
Zagreb, 29.10.96.

Državna komisija za granice
Republike Hrvatske
dr Hrvoje Kačić, predsjednik

Poštovani gospodine predsjedniče,

Primio sam dva primjerka nacрта Zapisnika sa sastanka Mješovite komisije za granice (vaš akt od 22. listopada 1996. godine), na čemu Vam se zahvaljujem.

Slobodañ sam Vam predložiti sljedeće korekcije:

1. U naslovu „Zapisnika sastanka predstavnika Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine za pitanja granice...”, predlažem da se direktno nominira naziv komisije tako da glasi: „Zapisnik sa prvog sastanka Mješovite komisije za granice Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine”.
2. U tački 1, na strani 2, u drugom redu umjesto riječi „srpskog entiteta” unijeti „iz reda srpskog naroda”.
3. U istoj tački, na kraju trećeg pasusa dodati tekst: „Bosansko hercegovačka strana će o tome izvijestiti svoju Vladu, te, kao mogući termin, predlaže - „identifikacija”.

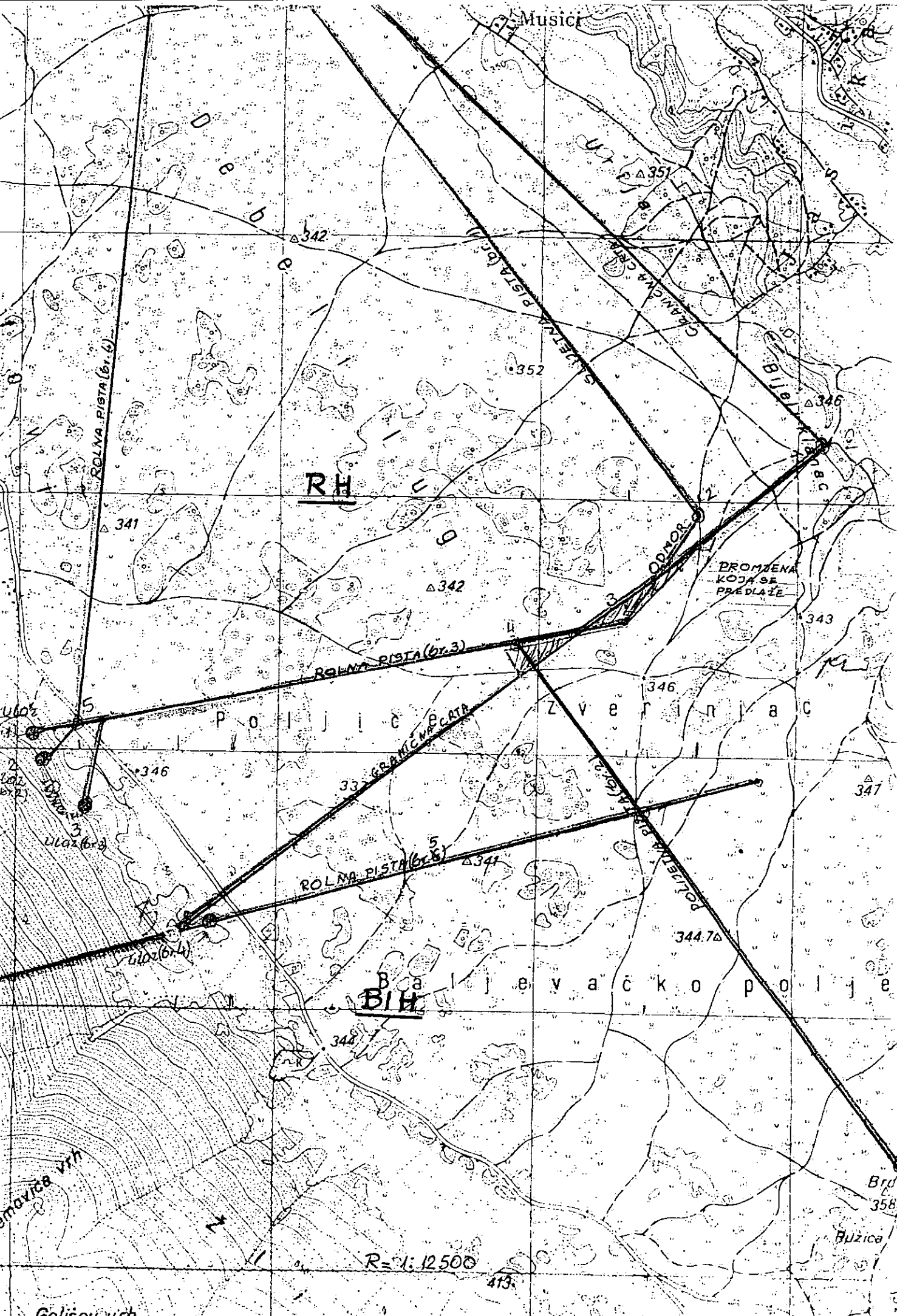
Gospodine predsjedniče,

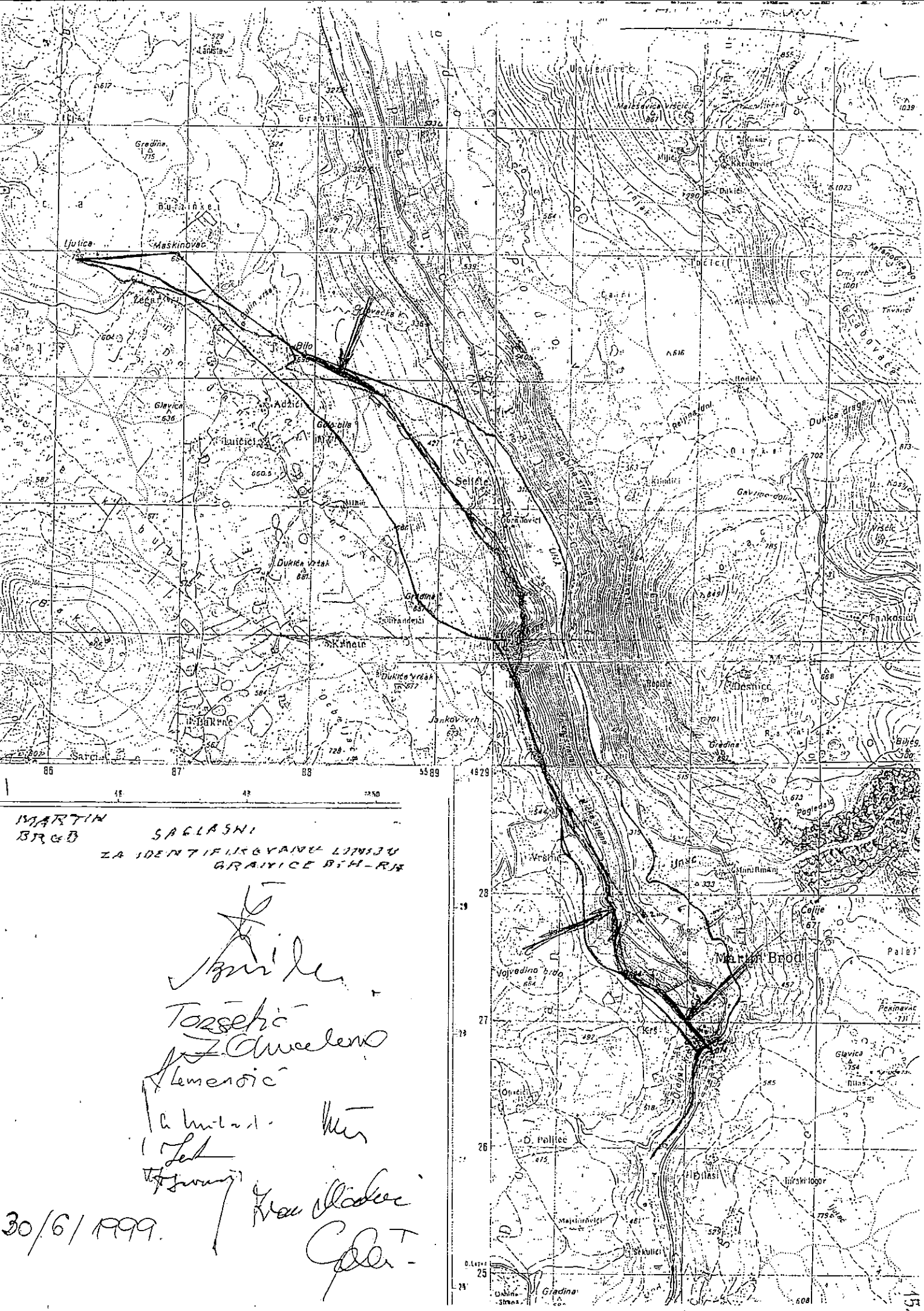
Ukoliko ste saglasni sa ovim korekcijama slobodañ sam Vas zamoliti da u verziju Zapisnika na hrvatskom jeziku unesete ove izmjene. Nakon toga dostaviću Vam potpisani tekst zapisnika na hrvatskom i bosanskom jeziku.

Vama i članovima Državne komisije za granice Republike Hrvatske upućujem izraze osobitog poštovanja.

Predsjednik Centralne državne
komisije za granice
Bosne i Hercegovine

Prof. dr Kasim Tmka

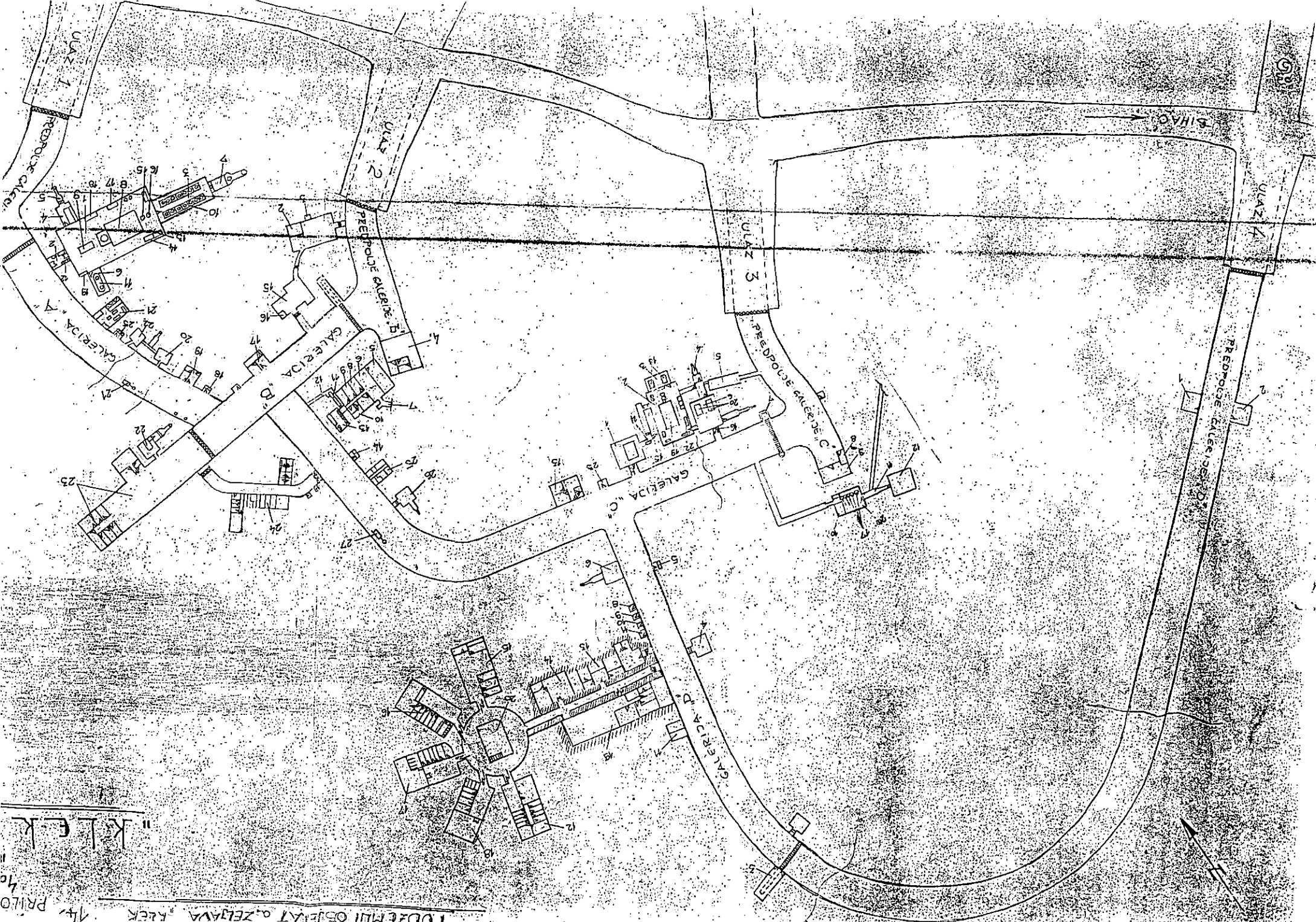

MARTIN
BRČB
SAGLASNI
ZA IDENTIFIKOVANJE LINIJE
GRANICE BIH-RIZ

✓
 Todorović
 ✓
 Čučević
 ✓
 Stamenović
 ✓
 (Lok. ...)
 (Lok. ...)
 30/6/1999.
 ...
 ...
 ...

30/6/1999.

PODZEMNI OBYWAT O. ZELAWA PRK 44 PRILU 40
"KLEK"

PROZEMNI DUG - TURRESIA

(Oblast v. p. p. Hrvatske i Srbije)
Slova 2. krajnja - E. v. k. p. e. d. j. e. p. o. s. t. a. v. a. n. j. e.
S. k. t. e. p. e. t. i. k. i. p. u. o. d. s. t. a. v. a. n. j. e.

ovije rješuje ove veze; ali je austrijski imperijalizam ovu vezu na putu. Zbog toga je sve do 1948 ova veza ostala svedena na ograničenu funkciju željeznice uskog kolosijeka.

3. VELIČINA. Današnja teritorija BiH razvila se iz dva historijska jezgra, jednog u dolini Bosne, a drugog u dolini Neretve. Tokom historijskog razvoja ona su se postepeno srastala u dosta labavu političku cjelinu neodređenih i labilnih granica. Historijsko jezgro oko gornje Bosne okupilo je dosta rano male slavenske župe i naraslo u oblast šireg razmjera. Po Konstantinu Porfirogenetu i po Dukljaninu župa Bosna je u X v. bila sastavni dio Srbije. Tek u XII v. može se, u izvjesnoj mjeri, lokalizovati smještaj Bosne u prostor između Ivanjskog Sedla i Vrandučke Klisure, t. j. granica tadašnje Bosne prema Humskoj oblasti bila je rijeka Neretva. Od XIII do XV v. politička vlast Bosne se širila na susjedne oblasti: na sjeveru na oblast Usoru, kraj oko rijeke Usore, donje Spreče pa do Ukline i Save, na sjeveroistoku na oblast Soli, kraj oko gornje Spreče i planine Majevice sve do Save i Drine, na sjeverozapadu na oblast Donje Kraje, sredogorski kraj oko srednjeg Vrbasa i Sane, na zapadu na oblast Zapadne Strane (Završje), kraj oko Glamočkog, Livanjskog i Duvanjskog Polja, na jugu Zahumlje i Travuniju, uglavnom područje današnje Hercegovine, zatim na primorje, obalni pojas između Konavla i Hercegnovog te na jugoistoku na oblast Podrinje, kraj oko gornje Drine, pa preko starovlaških planina sve do Mileševa. U tom obimu ali bez određenih granica, Bosna i Hercegovina su tokom druge polovice XV v. postale perifernim pašalukom Osmanlijske Carevine. U slijedećim stoljećima, u vezi sa turskim nadiranjem na sjever i zapad i u vezi sa turskim administrativnim razgraničavanjem, granice Bosanskog Pašaluka su se pomjerale preko Dinare, Une, Save i Drine. Današnje granice dobila je Bosna i Hercegovina tokom XVIII i XIX v. nizom mirovnih ugovora, koje je Turska sklapala sa Rusijom, Austrijom, Venecijom, Austro-Ugarskom, Srbijom i Crnom Gorom (Karlovački mir 1699, Požarevački mir 1718, Beogradski mir 1739, Svištovski mir 1791, Berlinski kongres 1878, Novopazarska konvencija 1879).

Odlukom II zasjedanja AVNOJ-a 1943 priznat je ovaj položaj Narodne Republike sa granicama iz 1918. Jedna manja izmjena teritorijalnog obima izvršena je 1947, kad je mali obalni pojas kod Sutorina ustupljen NR Crnoj Gori radi organizovanja Narodnih odbora u Crnogorskom Primorju, te kasnije manja ispravka granice prema NR Hrvatskoj na granici Bihackog i Bosansko-Grabovskog sreza u iznosu od 5220 ha 30 a i 7 m².

U današnjim svojim granicama NR BiH zauzima teritoriju od 51.564 km², od čega otpada na Hercegovinu 9119 km². Ona zauzima 20,7% cijele državne teritorije FNR Jugoslavije. Po veličini svoje teritorije ona stoji na trećem mjestu, manja je samo od Hrvatske i Srbije. Veličinom svoje teritorije ona premašuje neke evropske države (Švajcarsku, Belgiju, Nizozemsku, Dansku i Albaniju).

LIT.: Rječnik hrvatskog ili srpskog jezika, JA, II (1880-82) i III (1887-91); Vj. Klaić, Povijest Bosne, Zagreb 1882; V. Corović, Istorija Bosne, Beograd 1940; A. Melik, Jugoslavija, Ljubljana 1952. H. Br.

vor—2
srednji
serpen
Mc
BiH. I
stranst
zastup:
Vakuf,
dioriti
mestir
(oblast
melafit
klastiču
Me
raznih
merme
sedime
su u n
Vranci
oblasti
central
Bosans
Konju.
U jugo
kom t
pentini
vršavaj
Str
iako su
1939).
podaci
menate
dok se
u var
eocens
U
ridima
teritori
mnogo
rakteri
pravca
zapad
jugoist
dvojiti
imaju
deo te
pada
zoni i
Dinari
njačko
(zona
starije

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ

ФЕДЕРАТИВНЕ НАРОДНЕ РЕПУБЛИКЕ

ЈУГОСЛАВИЈЕ

„СЛУЖБЕНИ ЛИСТ ФНРЈ“ излази по потреби, у ериком хрватском, оловачком и македонском издању — Отлази по тарифи. — Текући рачун код Народне банке ФНРЈ за претплату: бр. 1032-Т-222, за посебна издања: 1033-Т-222 и за гласне 1032-Т-221.

Понедељак, 30 март 1953

БЕОГРАД

БРОЈ 14

ГОД. IX

број 22-610, Телефонско-центра 28-610.

10.— дна. — Претплате 1000.— дна. — 1500.— динара. — Издање Марша еданица 28-638. — Одељење про-

82.

Народна скупштина ФНРЈ на XXV заједничкој седници Савезног већа и Већа народа, одржаној 23 марта 1953 године, донела је

О Д Л У К У

О ОДОВРЕЊУ ПРОМЕНЕ ГРАНИЦЕ ИЗМЕЂУ НАРОДНЕ РЕПУБЛИКЕ ХРВАТСКЕ И НАРОДНЕ РЕПУБЛИКЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

На основу члана 15 тачка 9 Уставног закона о основама друштвеног и политичког уређења Федеративне Народне Републике Југославије и савезним органима власти и споразумног предлога Народне скупштине Народне Републике Босне и Херцеговине и Сабора Народне Републике Хрватске, Народна скупштина ФНРЈ

одлучује

Одобрава се промена границе између Народне Републике Босне и Херцеговине и Народне Републике Хрватске која произилази из следеће територијалне промене:

Места: Кестеновац, Босански Штрпци и Сеоце, која се налазе на подручју Среза Биханског, и места: Дреновац и Дички Тишковац, која се налазе на подручју Среза босанскограховског, издавају се из територије Народне Републике Босне и Херцеговине и припадају територији Народне Републике Хрватске.

23 марта 1953 године
Београд

Народна скупштина
Федеративне Народне Републике Југославије

Претседник Већа народа, Јосип Видмар, с. р.
Претседник Савезног већа, Владимир Симић, с. р.

83.

На основу члана 81 Уставног закона, а у вези са чланом 20 тач. 1 Закона о спровођењу Уставног закона, Савезно извршно веће доноси

У Р Е Д Б У

О ИМОВИНСКИМ ОДНОСИМА И РЕОРГАНИЗАЦИЈИ СЕЉАЧКИХ РАДНИХ ЗАДРУГА

I. Опште одредбе

Члан 1

Сељачку радну задругу, као производачку задругу засновану на заједничкој обради земље, земљорадници оснивају и имовинске односе у њој утврђују самостално.

Члан 2

Односи између сељачке радне задруге и њених чланова утврђују се правилима задруге и уговором.

Члан 3

Правилима сељачке радне задруге утврђују се органи и облици управљања задругом, права и дужности њених чланова, организација рада и одредба о пословању.

Сељачка радна задруга доноси своја правила самостално.

Члан 4

Уговором се утврђују начин и обим уношења земље, зграда и средстава за рад, као и имовински односи који из тога проистичу.

Уговор о имовинским односима склапа се слободно, на основу општих начела имовинског права, а у складу са правилима задруге.

Ако се после ступања земљорадника у задругу правила промене, тако да дође до несагласности између правила и уговора, за уређење имовинских односа између задруге и њеног члана остаје меродаван уговор.

Члан 5

Земљорадници слободно ступају у сељачку радну задругу и слободноступају из ње у рокума одређеним овом уредбом.

Чланови задруге којиступају из задруге јемче по законским прописима и правилима задруге за њеве обавезе засноване до дана њиховогступања.

Односи између задруге и њених чланова који настају приликомступања из задруге утврђују се писмено, на основу закона, уговора и правила задруге.

Члан 6

Сељачка радна задруга престаје спајањем са постојећом земљорадничком задругом, реорганизацијом у друге врсте земљорадничких задруга или ликвидацијом.

Члан 7

Земља, зграде, инвентар, стока и остали фондови сељачке радне задруге, стечени из средстава задруге, не могу се, као задружна својина, у случају престанка задруге илиступања појединих чланова задруге делити члановима задруге.

Члан 8

Имовина у својини оне сељачке радне задруге која се ликвидира уступиле се постојећој земљорадничкој задрузи, ако се ова с тим сагласи и ако на основу ове уредбе није другачије одређено.

Члан 9

Начела о регулисању имовинских односа прописана овом уредбом примењују се и на остале врсте земљорадничких задруга.

II. Реорганизација сељачке радне задруге

Члан 10

Скупштина сељачке радне задруге може одлучити да се задруга реорганизује у другу врсту

Beđić Mustafa
dpl. pravnik - knj. 4000/53

645.

На основу члана 15 тачка 9 Уставног закона о основама друштвеног и политичког уређења Федеративне Народне Републике Југославије и савезним органима власти, и споразумних предлога Сабора Народне Републике Хрватске и Народне скупштине Народне Републике Босне и Херцеговине.

Савезна народна скупштина, на седници Савезног већа од 7. децембра 1956 године, донела је:

О Д Л У К У**О ОДОБРЕЊУ ПРОМЕНЕ ГРАНИЦА ИЗМЕЂУ НАРОДНЕ РЕПУБЛИКЕ ХРВАТСКЕ И НАРОДНЕ РЕПУБЛИКЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

1. Одобрава се промена граница између Народне Републике Хрватске и Народне Републике Босне и Херцеговине, извршена одлуком Сабора Народне Републике Хрватске од 2. јула 1956 године и одлуком Народне скупштине Народне Републике Босне и Херцеговине од 28. маја 1956 године, а која се са стоји у томе што место Бушевић, општина Кулећ Вакуф, срез Бихаћ, које је досад било у саставу територије Народне Републике Босне и Херцеговине, постаје саставни део Народне Републике Хрватске.

2. Ова одлука ступа на снагу одмах.

Савезна народна скупштина:

СНС (А) 34

8. децембра 1956 године
Београд

Претседник
Савезне народне скупштине,
Маша Пијаде, с. р.

Претседник
Савезног већа,
Влада Зечевић, с. р.

646.

РЕЗОЛУЦИЈА**О ОСНОВАМА САВЕЗНОГ ДРУШТВЕНОГ ПЛАНА ЗА 1957 ГОДИНУ УСВОЈЕНА НА ЗАЈЕДНИЧКОЈ СЕДНИЦИ ДОМОВА САВЕЗНЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ ОД 7. ДЕЦЕМБРА 1956 ГОДИНЕ**

Савезна народна скупштина на својим седницама одржаним од 26. новембра до 7. децембра 1956 године, пошто је саслушала експозе потпретседника Савезног извршног већа Светозара Вукмановића-Темпа о основама Савезног друштвеног плана за 1957 годину, разматрала је основне смернице економске политике у наредној години и посебну пажњу посветила питањима животног стандарда, развојног производње, а особито пољопривредне производње, инвестиционе политике, продуктивности рада и платног система, од чијег решавања зависи остварење циљева и задатака наше текуће економске политике.

На основу експозеа и свестраног разматрања поменутих питања Савезна народна скупштина доноси:

РЕЗОЛУЦИЈУ

Савезна народна скупштина, имајући у виду досадашње постигнуте резултате привредног развоја земље, а нарочито у току 1956 године, сматра да су тиме створени услови за повисење животног стандарда становништва а посебно радника и службеника, чему треба да буду подређени основни односи у расподели националног дохотка као

и мере које ће Савезно извршно веће предузети у области привреде.

За остварење овог основног задатка наше економске политике потребно је обезбедити општи пораст производње, а посебно производње потрошних добара, као и створити потребне услове за бржи пораст продуктивности рада у свим гранама привреде.

У области индустрије потребно је осигурати пуније коришћење расположивих капацитета и такву структуру производње која ће одговарати потребама унутрашње потрошње као и потребама повећања спољнотрговинске размене.

У наредној години потребно је предузети мере које ће омогућити да се све привредне гране прилагоде променама у инвестиционој политици, чије ће тежиште бити на већим улагањима у пољопривреду, саобраћај, комунално-станбено изградњу, реконструкције и рационализације.

Заостајање пољопривредне производње умањује постигнуте резултате у другим привредним областима и све више се јавља као сметња бржем и складнијем развоју целе привреде. Њено даље заостајање ограничило би могућности повећања животног стандарда и поштравало би посредне тешкоће у исхрани становништва и платном билансу земље.

Досадашња искуства и општи услови, створени индустријализацијом земље, захтевају такав правац развоја пољопривреде који ће обезбедити што бржи пораст обима њене производње.

С обзиром на значај и сложеност проблема које треба решавати у пољопривреди биће потребно, већ у наредној години, припремити и разрадити перспективни програм унапређења пољопривреде, како би се имала одређена и јасна дугорочна основа њеног развоја.

Полазећи од овог потребно је предузети организационе и друге мере као и повећати средства која ће обезбедити и усмерити развој пољопривредне производње, нарочито на пољопривредним добрима, у радним и земљорадничким задругама.

Важан фактор у повећању пољопривредне производње, а особито у повећању приноса по јединици површине, представљају мелiorациони радови и изразитим пољопривредним рејонима. У инвестиционој политици потребно је дати приоритет реконструкцији постојећих мелiorационих објеката и изградњи нових чији ће ефекат на производњу бити бржи.

Један од битних услова за остварење поменутих задатака у нашој економској политици представља што брже подизање продуктивности рада. Зато је потребно у плану за 1957 годину посебну пажњу посветити даљем побољшању општих услова у привреди, који ће стимулирати привредне организације у борби за већу производњу, економичност пословања и већи радни učinak.

Посебан значај у томе има платни систем. Потребно је наставити проучавања како би што пре изградиле платни систем који ће у већој мери потстицати на продуктивнији рад и економичније пословање привредних организација. Овома циљу треба да послуже и практичне мере које би се предузеле већ у току 1957 године.

У друштвеном плану треба предвидети такав обим и структуру инвестиција који ће помоћи остваривање задатака подизања животног стандарда и даљу стабилизацију тржишта, и дати потстицај бржем развоју ових привредних области и делатности чије заостајање омета даљи привредни развој земље.

Један од важних задатака наше економске политике у наредној години треба да буде даље повећање извоза чиме треба да се прошире наше мо-

Члан 7

Овлашћује се Министар народне одбране да издаје ближе одредбе за извршење овог закона.

Члан 8

Овај закон ступа на снагу даном објављивања у „Службеном листу Федеративне Народне Републике Југославије“.

У. бр. 587

6 јуна 1949 године

Београд

Президијум Народне скупштине

Федеративне Народне Републике Југославије

Секретар,

Претседник,

Миле Перуничкић, с. р.

др Иван Рибар, с. р.

420.

УКАЗ

На основу члана 74 тачка 6 Устава, а у вези члана 4 тачка 9 Закона о Президијуму Народне скупштине ФНРЈ, Президијум Народне скупштине ФНРЈ проглашује Закон о изменама и допунама Закона о оверивању потписа, рукописа и преписа који је донело Савезно веће Народне скупштине ФНРЈ на својој седници од 27 маја 1949 године и Веће народа Народне скупштине ФНРЈ на својој седници од 28 маја 1949 године, а који гласи:

ЗАКОН

О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ОВЕРИВАЊУ ПОТПИСА, РУКОПИСА И ПРЕПИСА

Члан 1

У чл. 13 иза ст. 2 додаје се нови став 3 који гласи:

„Оверивање исправа намењених за употребу у иностранству, које издају савезна министарства, комитети и комисије Владе ФНРЈ и установе које су у њиховом саставу или под њиховим непосредним руководством, и исправа које издају министарства народних република, комитети и комисије влада народних република, врши непосредно Министарство иностраних послова без претходне овере од стране правосудног суда и министарства правосудја народне републике.“

Равнији став 3 постоје став 4.

Члан 2

Овај закон ступа на снагу даном објављивања у „Службеном листу Федеративне Народне Републике Југославије“.

У. бр. 589

6 јуна 1949 године

Београд.

Президијум Народне скупштине

Федеративне Народне Републике Југославије

Секретар,

Претседник,

Миле Перуничкић, с. р.

др Иван Рибар, с. р.

421.

УКАЗ

На основу члана 74 тачка 6 Устава, а у вези члана 4 тачка 9 Закона о Президијуму Народне скупштине ФНРЈ Президијум Народне скупштине ФНРЈ проглашује Одлуку о припајању територији Народне Републике Босне и Херцеговина подручја села Крушева и села Вучева, коју су донели Савезно веће и Веће народа Народне скупштине ФНРЈ на својим седницама од 27 маја 1949 године, а која гласи:

На основу чл. 12, став 1 и чл. 44, став 2, тач. 3 Устава ФНРЈ, по којима је за разграничење између народних република надлежна Народна скупштина ФНРЈ, и с обзиром да је у питању измена границе између Народне Републике Црне Горе и Народне Републике Босне и Херцеговине за коју је Народна скупштина НР Црне Горе дала пристанак својом одлуком од 20 децембра 1948 године а Народна скупштина НР Босне и Херцеговине својом одлуком од 19 априла 1949 године, Народна скупштина ФНРЈ доноси

ОДЛУКУ

О ПРИПАЈАЊУ ТЕРИТОРИЈИ НАРОДНЕ РЕПУБЛИКЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ПОДРУЧЈА СЕЛА КРУШЕВА И СЕЛА ВУЧЕВА

I

Припајају се територији Народне Републике Босне и Херцеговине подручја села Крушева и села Вучева која су досад припадала територији Народне Републике Црне Горе.

II

Ова одлука ступа на снагу даном објављивања у „Службеном листу Федеративне Народне Републике Југославије“.

У. бр. 590

6 јуна 1949 године

Београд

Президијум Народне скупштине

Федеративне Народне Републике Југославије

Секретар,

Претседник,

Миле Перуничкић, с. р.

др Иван Рибар, с. р.

422.

На основу чл. 10 Уредбе о сузбијању губара прописујемо

УПУТСТВО

ЗА СПРОВОЂЕЊЕ УРЕДБЕ О СУЗБИЈАЊУ ГУБАРА

Откривање и утврђивање распрострањености губара

I. — Успешно сузбијање губара може се извршити, ако се на време открије зачетак ове заразе и утврди њена распрострањеност, интензитет и правци њеног ширења. У томе циљу треба утврдити:

- 1) заражене рејоне (село, више села итд.);
- 2) степен заражености, фазу разантка и правци ширења заразе; и
- 3) опасност прелаза губара у масовно стање.

II. — Откривање губара врши се помоћу санитарно-ветеринарских односно поседника земље (власника, закупца,

ELABORAT
O RAZGRANIČENJE IZMEĐU N. R.

20.

Hrvatska istočna granica u dokumentima 1945-1947. (M. Štambuk-Škalic), Fontes (Zagreb) 1, str. 153-329

Jamena ima 1 343 stanovnika, koji su u velikoj većini Srbi. Od Županje je udaljena 44,7 km, a od Šida 34 km.

II. Okružni NO Osijek predlaže, da se selo Bapska-Novak izdvoji iz kotara Šid, pa prema tome i iz područja Autonomne pokrajine Vojvodine i pripoji kotaru Vukovar. Ovo je selo već ranije izrazilo želju, da uđe u sklop NRH, s kojom neposredno graniči.

Bapska-Novak ima 1 772 stanovnika, u velikoj većini Hrvati. Od Vukovara je udaljena 30 km, a od Šida 8,6 km.

HDA, PV NRH, Odjel za izgradnju narodne vlasti, br. 13 527/1946.

31 31. listopada 1946. Beograd

Elaborat "Razgraničenje između narodnih republika".

W

RAZGRANIČENJE IZMEĐU NARODNIH REPUBLIKA
(sporna područja)

Prema dosada prikupljenim podacima po pitanju razgraničenja između Narodnih Republika ima više spornih pitanja, koja često dovode do međusobnih trvenja građana jedne sa građanima druge republike.

I. Između Narodne Republike Hrvatske i Autonomne pokrajine Vojvodine kao sporna pitanja pojavljuju se:

1) Predsedništvo Narodne Skupštine Autonomne pokrajine Vojvodine preko Predsedništva Vlade NR Srbije dostavilo je Predsedništvu Ustavotvorne skupštine ENRJ zapisnik meštana sela Bapska Novak, koje pripada Autonomnoj pokrajini Vojvodini, u kome mole da se ovo mesto priključi NR Hrvatskoj. Mišljenje je i Predsedništva Vlade NR Srbije i Predsedništva Skupštine Autonomne pokrajine Vojvodine, da treba izaći u susret želji meštana Bapska Novak, pošto su stanovnici ovog sela većinom Hrvati a neposredno se graniče sa mestom Šarengradom, Mohovom i Lovasom, koja pripadaju NR Hrvatskoj.

W

Istodobno Predsedništvo Narodne skupštine Autonomne pokrajine Vojvodine moli da se izade u susret želji meštana mesta Jameña - NR Hrvatska, pošto većina stanovništva su Srbi koji žele da se priključe srezu Šidskom - Autonomna pokrajina Vojvodina.

2) Pod okružni Narodni odbor Srjem tj. na njegovom sektoru nalaze se bosudske šume. Kontrolu nad tim šumama ima Direkcija šuma sa sedištem u Vinkovcima - NR Hrvatska. Ma da se bosudske šume nalaze na teritoriji Autonomne pokrajine Vojvodine, građani Vojvodine ne mogu koristiti bosudske šume bez odobrenja Direkcije šuma sa sedištem u Vinkovcima - NR Hrvatska.

3) Meštani sela Petrovci - kotar Vukovar (NR Hrvatska), da bi došli do središta svog kotara u Borovu, moraju prolaziti kroz grad Vukovar, gde je centar Vukovarskog sreza (Aut[onomna] pokr[ajina] Vojvodina). Da bi ovo bilo jasnije potrebno je napomenuti da je bivši srez Vukovar danas podeljen na dva sreza i to na Sreski NO Vukovar (Aut[onomna] pokr[ajina] Vojvodina) i na Kotarski NO Vukovar sa sedištem u Borovu (NR Hrvatska).¹¹³

Iz gornjeg proizlazi da su sporna pitanja razgraničenja između NR Hrvatske i Aut[onomne] pokr[ajine] Vojvodine u srezovima Šid, Vukovar - srez i Vukovar - kotar.

II. Između NR Hrvatske i NR Slovenije sporna područja su:

1) Bivša opština Štrigova, koja ima 8 Mesnih NO od kojih neki ekonomski gravitiraju Čakovcu (NR Hrvatska) a neki prema Ljutomeru (NR Slovenija). Seljaci sela Željezne Gore uputili su depešu drugu Maršalu, kojom traže priključenje ovog mesta NR Sloveniji. (Ovo je jedno od mesta sporne opštine Štrigova.) Posledice toga su trvenja između građana - pripadnika jedne i pripadnika druge nacionalnosti. Ovo konisti reakcija za raspirivanje šovinističke mržnje između Hrvata i Slovenaca. Tako kampanju za prisajedinjenje sela Željezne Gore Narodnoj Republici Sloveniji vode bivši Koroščevi ljudi. Ovom kampanjom reakcija stiče popularnost u narodu, dok predstavnici

¹¹³ Okružni narodni odbor Srjem sastoji se od kotareva: Zemun, Stara Pazova, Sremski Karlovci, Ruma, Irig, Sremska Mitrovica i Šid, kako se navodi u členu 1. Zakona o ustaničevanju i ustrojstvu AP Vojvodine, SGS br. 28/1945.

p
e
H

Na
ov
Sel
put
pod

2
opš
prip
kotr
Vrb
gran
plan
i He
udal
Sresk
oko

3)
Vlade
je pri

4)
sastav
gravita
Vlade
i Herc

291

Hrvatska-istočna granica u dokumentima 1945-1947. (M. Štambuk-Škalić), *Fontes* (Zagreb) 1, str. 153-329

narodnih vlasti umesto da rade u duhu bratstva i jedinstva priključuju se toj kampanji, zbog čega je zapostavljen rad na obnovi i izgradnji.

2) Rešenje spora u predelu kotara Črnomelj i Karlovac, u kome je već postignut sporazum između predstavnika NR Slovenije i NR Hrvatske, dobiti će svoju potvrdu Zakonom o razgraničenju između NR Slovenije i NR Hrvatske donetim od Narodne Skupštine FNRJ.

III. Između NR Hrvatske i NR Bosne i Hercegovine:

1) Katastarske opštine Boljevac, Zavalje i Skočaj pripadaju Sreskom Narodnom Odboru Bihać. Prema predlogu Vlade NR Bosne i Hercegovine ovde bi trebalo granicu pomeriti na račun Hrvatske odnosno opštine Petrovo Selo, tako da granica ide od kote 1 303 Beli Vrh, kotama 1 142, 1 082 do puta Boljevac - Ličko Petrovo Selo tj. do sada utvrđene granice. Na ovom području također je sporno pitanje šumarije Zavalj.

2) Isto tako po mišljenju Vlade NR Bosne i Hercegovine katastarska opština Meljinovac, koja pripada NO Donji Lapac - NR Hrvatska, treba da pripadne Sreskom NO Bihać - NR Bosna i Hercegovina. Granica bi išla od kote 1 567 Žestikovac, kotama 1 622, 1 610, 1 612 na koru 1 514 Debeli Vrh pa dalje kotama 1 244, 1 498, 972, 671, gdje bi izlazila na dosadanju granicu. Ovo iz razloga, što bi ovakva granica bila prirodna, jer bi išla vencem planine Plješivice te bi deo ove planine koji pada prema Uni pripao NR Bosni i Hercegovini; i sela koja su ekonomski vezana za SNO Bihać (od koga su udaljena oko 1 sat) pripala bi istoj Narodnoj Republici a ne kao dosada Sreskom Narodnom Odboru u Lapcu - NR Hrvatska - od koga su udaljeni oko 9 sati.

3) Selo Begluci, koje pripada srezu Donji Lapac, po mišljenju Predsedništva Vlade NR Bosne i Hercegovine trebalo bi da pripadne opštini Drvar, kojoj je pripadalo i za vreme bivše Jugoslavije.

4) Kalurma i Dugo Polje sa zaseokom Podjinske Torine, koja su sada u sastavu sreza Donji Lapac - NR Hrvatska - i ekonomski i geografski gravitiraju prema Drvaru sa kojim ih veže i željeznička pruga, po mišljenju Vlade Bosne i Hercegovine trebalo bi da pripadnu srezu Drvar - NR Bosne i Hercegovine.

5) I zaseoke Drenovac, Ševina Poljana, Gornji Tiškovac, koji leže na teritoriji Like, a geografski, komunikaciono i privredno su vezani za srez Bošansko Grahovo, treba po mišljenju Vlade NR Bosne i Hercegovine priključiti Srpskom Narodnom Odboru Grahovo, kome su sem Vagnja pripadali i za vreme narodnooslobodilačke borbe.

6) Sela Vinica i Donja Prisika, sada u sastavu SNO Duvno - NR Bosna i Hercegovina koja ekonomski i komunikaciono gravitiraju NR Hrvatskoj, trebalo bi po mišljenju Vlade NR Bosne i Hercegovine pripojiti NR Hrvatskoj.

IV. Predsedništvo Vlade NR Bosne i Hercegovine predlaže izmenu granice prema NR Crnoj Gori, i to:

1) Selo Krivi Rog i Poljane, koja pripadaju SNO Šavnik - NR Crna Gora, od koga su udaljena, prema tvrđenju Vlade NR Bosne i Hercegovine, 8 sati, treba da pripadnu Srpskom Narodnom Odboru Gacko - NR Bosna i Hercegovina, od koga su udaljena 2 sata, a i ekonomski i komunikaciono gravitiraju Gacku.

2) Selo Kruševo, koje pripada MNO Mratnje, srez Šavnik, NR Crna Gora, čini po tvrđenju Vlade NR Bosne i Hercegovine jednu ekonomsku i geografsku celinu sa Čurovim, srez Fočanski, NR Bosna i Hercegovina, zbog čega bi selo Kruševo po mišljenju Vlade NR Bosne i Hercegovine trebalo pripojiti srezu Fočanskom, što je i želja tamošnjeg stanovništva.

V. Vlada NR Bosne i Hercegovine navodi kao sporno područje između NR Srbije i NR Bosne i Hercegovine donji tok reke Drine, gde usled menjanja korita Drine, Drinske Ade dolaze čas na levu čas na desnu obalu reke. Pošto je ovde sporno pitanje ne naselja već imovinski odnosi, to bi po mišljenju Vlade NR Bosne i Hercegovine trebalo formirati jednu komisiju od predstavnika NR Bosne i Hercegovine i NR Srbije, koja bi utvrdila granicu NR Bosne i Hercegovine i NR Srbije na tom području.

VI. Između NR Crne Gore i NR Srbije sporna područja su:

1) Vlada NR Crne Gore predlaže da se iz sastava NR Srbije - sreza Pribojskog izdvoje dvije bivše opštine: Bučjevska sa selima Kaluderovići, Bučje i Krnjača i Sočinska sa selima Ratošići, Zabrdi i Kukurovići, i pripoje srezu Pljevaljskom - NR Crna Gora. Ovaj predlog NR Crna Gora zasniva na

H
t
E
s
N
A
je
u
Se
Gu
(K
Go
Sk
uda
da
2
zem
zem
istor
3)
razgr
privr
Vl
(Mah
sela C
NR N

hrvatska istočna granica u dokumentima 1945-1947. (M. Štambak-Škabić), *Fontes (Zagreb)* 1, str. 153-329

sledećem: što su pomenuta sela udaljena od Pljevalja 2-3 sata dok su od Priboja udaljena 7-8 sati; što je stanovništvo ekonomski i saobraćajno povezano sa srezom Pljevaljskim; što građani pomenutih sela imaju zajedničke pašnjake sa susednim selima iz sreza Pljevaljskog; što je želja 80 % građana tih sela da se pripoje srezu Pljevaljskom; i što su i za vreme bivše Jugoslavije pripadali srezu Pljevaljskom.

2) Iz istih razloga Vlada NR Crne Gore predlaže, da se selo Kamena Gora, srez Prijepoljski, NR Srbija, pripoji srezu Pljevaljskom, NR Crna Gora.

3) Kao sporno područje pojavljuje se šuma "Vaganica", srez Andrijevički, NR Crna Gora, koju koristi selo Velika iz tog sreza. Po tvrdnju meštana sela Adjovica, srez Pečki, NR Srbija, ova šuma treba da pripadne njima, pošto im je nepravедno oduzeta za vreme bivše Jugoslavije presudom Velikog suda u Podgorici 1931. godine.

VII. Kao sporna pitanja između NR Srbije i NR Makedonije pojavljuju se:

1) Mesni Narodni Odbor General Janković sa 11 sela (General Janković, Sečište, Pali Vodenica, Režanci, Goranci, Pustenić, Krvenik, Divee, Strmnjak, Gurgev Dol i Mekavci), koji sada pripadaju srezu Kačanikom - NR Srbija (Kosmet), trebalo bi po mišljenju Vlade NR Makedonije da pripadnu srezu Gorče Petrov - NR Makedonija iz razloga, što su ekonomski povezani sa Skopljem, geografski gravitiraju prema NR Makedoniji, od Skoplja su udaljeni oko 20 km a od Prištine 70 km, i što je i želja stanovništva ovih sela da pripadnu NR Makedoniji.

2) Manastir Prohor Pčinjski. Po tvrdnju Vlade NR Makedonije veći deo zemljišta ovog manastira nalazi se na teritoriji NR Makedonije, a manji dio zemljišta sa manastrom na teritoriju NR Srbije, te bi iz opšte poznatih istorijskih razloga trebalo manastir pripojiti NR Makedoniji.

3) Sela German i Nerav. Po tvrdnju Vlade NR Makedonije, posle razgraničenja, pitanje pripadnosti ovih sela ostalo je otvoreno, ma da su privremeno pripala srezu Krivopalanačkom.

Vlada NR Makedonije je mišljenja da bi selo Nerav i polovinu sela German (Mahala Krše, Krivi Rid i Šipak) trebalo pripojiti NR Srbiji, a drugu polovinu sela German (Modra Glava, Sredna Mala i Oraška Mala) Krivoj Palanci - NR Makedonija, iz sledećih razloga: a) selo Nerav i polovina sela German su

geografskim vezani sa Trgovištem, b) dok ih od Krive Palanke odvaja planinski masiv neprohodan za vreme zime; od Trgovišta su udaljena 2-3 sata, a od Krive Palanke 6-8 sati; c) ekonomski su povezani sa Trgovištem; želja je stanovništva da se pripoje Trgovištu.

4) Državna šuma zvana "Kopiljača", od koje se prema izveštaju Ministarstva šuma NR Srbije 2 138 ha nalazi na teritoriji sreza Žegligovskog (Kumanovo), a 1 245 ha na teritoriju sreza Gnjilanskog. Činjenica, što se ova šuma nalazi i na teritoriji NR Srbije i na teritoriji NR Makedonije, izazvala je sukob po ovom pitanju između jednog i drugog sreza, jer Gnjilanski srez spori srezu Žegligovskom - NR Makedonija, pravo na korišćenje ove šume.

Beograd, 31. oktobra 1946.

Arhiv Memorijalnog centra "Josip Broz Tito", Beograd, V-5-b/66.

32 27. prosinac 1946. Zagreb

Elaborat "Prijedlog za novu teritorijalnu podjelu Federalne Hrvatske".

PRIJEDLOG ZA NOVU TERITORIJALNU PODJELU FEDERALNE HRVATSKE

Federalna Hrvatska podjeljena je sada na 16 okruga :

1. Banijski, 2. Bjelovarski, 3. Brodski, 4. Daruvarski, 5. Gorski kotar, 6. Hrvatsko Primorje, 7. Karlovački, 8. Lički, 9. Osječki, 10. Varaždinski, 11. Zagrebački, 12. Biokovo-Neretvanski, 13. Dubrovački, 14. Splitski, 15. Šibenski, 16. Zadarski, sa ukupno 113 kotara.

Gradovi Zagreb, Split i Osijek, zasebna su jedinica narodne vlasti i izvan područja okruga, a gradovi Bjelovar, Čakovec, Daruvar, Dubrovnik, Dakovo, Nova Gradiška, Petrinja, Sisak, Slavonski Brod, Slavonska Požega, Sušak, Šibenik, Varaždin, Vinkovci, Virovitica, Vukovar i Zadar, zasebne su jedinice narodne vlasti u području okruga.

BIVŠI VLASNICI ZEMLJIŠTA - SUTORINE - KLEKA

Bernard Kaboga, u području Kleka, propisao je sela Duži, Vranjevo, Neum, Rudež, Ilino Polje i Klek. Vlasnici zemljišnih parcela bili su: Mahmut Tosović iz počiteljske kapetanije, Jugović beg iz Nevesinja, Lizja beg i Tupac beg iz Mostara, Mehmed Bašić, Ščarić aga i Rizvanbegović beg iz Stoca, a za Sutorine stanovnici su bili smješteni u šest manjih naselja: Njivice, Zvinja, Špulje, Čenić, Sdozi, Šćepaševići i Prijedor. Vlasnici zemljišnih parcela bili su Hasanbeg Resulbegović, Hadžija, Cvitić, Arslan Agić, Salimić, Dizdarević, Hadži-paša Alijagić, Kurtović i Omeragić svi iz Trebinja.

Na kraju svog izvještaja bečkoj vladi, pukovnik Bernard Kaboga navodi da je obavio svoj zadatak, procjenio vrijednost enklava Sutorine i Kleka (17.400 dukata). Međutim, u to vrijeme Porta nije htjela raspravljati o enklavama Sutorine i Kleka.

Turska je odlukom Bečkog kongresa zadržala Klek i Sutorine kao zemljouze koji su spajali Bosanski pašaluk s morem. Sultan je ostao suvereni gospodar ovih teritorija. U takvom stanju bosanskohercegovački teritorij potpao je pod upravu Austrije Berlinskim kongresom 1878. godine.

Na osnovama ranijih premjeravanja i popisa zemljišta, u nekoliko navrata, obnavljane su granične oznake na području Kleka i Sutorina. Neum-Klek je ostao u sastavu Bosne i Hercegovine, dok su područja katastarskih općina Sutorine i Kruševica pripojene općini Herceg Novi. Po nekim saznanjima ovo se dogodilo 1936. godine, reorganizacijom banovina.

U devetnaestom vijeku unutrašnje protivrječnosti i razvoj kapitalizma u svijetu, prisilili su tursku državu da izvrši reformu agrarne politike putem reforme zakonodavstva i revizije deftera. Osmanlijska država, 1858. godine donosi Ramazanski zakonik, 1860. godine Zakon o tapijskim ispravama, 1864. godine Zakon o tapijskim ispravama vakufskog zemljišta i 1874. godine Zakon o slobodnom vlasništvu na nekretninama. Po navedenim zakonima o tapijama, svaki titular prava na nekretninama je morao posjedovati tapiju kao dokaz o vrsti i obimu svoga prava. Postupak izdavanja tapija bio je veoma spor i komplikovan. Ukoliko je imalac tapije htio otudjiti svoju nekretninu, morao je pred lokalnim organom uprave u prisustvu pribavioca nekretnine, sastaviti ispravu o otudjenju, platiti takse i predati lokalnom organu uprave staru tapiju. Pribaviocu nekretnine izdavana je privremena tapija na osnovu koje je mogao ući u posjed stečene nekretnine. Stara tapija je zajedno sa ispravom o otudjenju i dokazom o plaćenim taksama, upućivana u Centralnu carigradsku defterhanu gdje je odlagana. Istovremeno sastavljena je nova stalna tapija ("tugrali" tapija) i zavodjena u defter, koja je putem lokalnog organa uprave upućivane pribaviocu nekretnine.

Stalna tapija sadržavala je tugu, podatke o mjestu u kome se nekretnina nalazi, o granicama zemljišta, površini i titularu prava, kao i o samom pravu na nekretnini.

Turske tapije za osnovu nisu imale detaljan premjer zemljišta. Sem toga površine zemljišta su označavane približno u dunumima, a granice posjeda su opisivane površno.

Tapijski sistem se u Bosni i Hercegovini bio je u primjeni do uspostave vlasništva po Gruntovničkom zakonu za Bosnu i Hercegovinu iz 1884. godine.

VRH PUNJEŠIVICE

DKAGAN

1998 06 12:14

0385 01 6163636

OLV. TEHNIKA HRT

MIOVIĆ

*Događanje
kako u mreži
napravljeno
od strane of. l. b. p. b.*

HRVATSKA RADIO-TELEKOMUNIKACIJSKA
ODAJLIJAČI I VEZE

10000 Zagreb
Prisavlje 3
HRVATSKA
tel: 616 3663
fax: 616 36 36

Gospoda
Amila Omersović, dipl.ing.
v.d. Direktor

tlx: 21 477 HRT RH

G-D117 RTV BOSNE I HERCEGOVINE

HZUDIM ISOVIĆ

IZO I OVO JE ZEDATI OD DOPIŠA, MEŽIMAM
DA LI ĆE KORISTITI UGOVOR O ODRŽAVANJU
TRETIZA PITANJA VLASTITOSTVA I ME PRAVICA
IMAMO GA U PEŠ-U ZA DAVI AKO TREBA
vr: ; nz: 471 NP/MŽ datum: 17.6.1996

P r e d m e t : *Korištenje prostora
odajlijača Lička Pješivica*

Temeļem Vašeg zahtjeva za korištenje prostora i infrastrukture odašiljača na Ličko Pješivici koji je izgrađen prije 27 godina zajedničkim investiranjem, možemo Va informirati sljedeće :

1. Hrvatska radio-televizija je o svom trošku, odmah nakon oslobađanja tog dijela teritorija Republike Hrvatske, privremeno osposobila dio odašiljačke postaje Ličko Pješivica koja je od strane čemika prigodom njihova povlačenja bila skoro potpuno uništena u dijelu tehnološkog prostora. Tom prigodom montirali smo privremenu trafostanicu 10/0.4 kV male snage koja je jedva dostatna za naš pogon. Isto se odnosi i na agregat.

2. To znači da svako daljnje spajanje potrošača znači novu rekonstrukciju odnosno temeljit popravak cijele postaje.

3. Kako se odašiljačka lokacija nalazi na teritoriju Republike Hrvatske, svakoj moru Vaših uredaja mora prethoditi dogovor između naših Vlada, odnosno morati ti pribaviti dozvole za postavljanje radio postaja od strane Ministarstva pomorske prometa i veza.

Zato predlažemo da se prvo na razini naših Vlada odnosno odgovarajućih
 Ministarstava potpiše odgovarajući sporazum glede procedure i budućih međusobnih
 odnosa naših poduzeća na tom objektu.
 Nakon toga treba pristupiti popravku infrastrukture koja posebice mora obuhvatiti
 popravak VN postrojenja i agregatnice, čime se može ostvariti daljnje spajanje
 potrošača.

Sa šovanjem

Nikola Perčin, dipl.ing.
 Ravnatelj
 ODAŠILJAČA I VEZA HRT

TPR

— VRAĆIO AMILI SA
 UGOVOROM O ZASEDNICKOM
 KORISTENJU RTV / RTZ
 12 87

Co : Ivica Mudrinić, dipl.ing.
 Direktor HRT

Dominik Filipović, dipl.ing.
 Ministarstvo pomorstva, prometa i veza

Za gosp. Begića

ZAHTEV ZA POMJERANJE GRANICE 29.

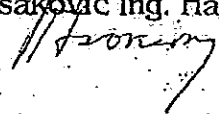
**POVRŠINA TERITORIJE BIH KOJA JE ZAHVAĆENA VERZIJOM GRANICE
SAVEZNE REPOUBLIKE JUGOSLAVIJE**

BR. LISTA	KVADRATNIH KM.	BR. LISTA	KV. KILOMETAR
7	0,7	29	1,0
5	1,5	30	1,0
6	4,0	31	2,0
8	3,0	32	2,0
9	0,3	32	2,0
11	0,1	33	12,0
12	7,0	34	0,5
19	1,3	35	3,0
20	2,0	37	0,5
21	0,3	41	2,0
22	0,3	43	0,5
23	0,2	44	0,5
26	3,0	46	0,3
27	14,0	47	0,2
28	23,0	48	0,2
		49	1,5
	60,7		27,0

**UKUPNO OKO 87,7 KVADRATNIH KILOMETARA VERZIJA GRANICE SRJ
ZAHVATA TERITORIJU BIH.**

NAPOMENA: Kvadratni kilometri su čitani na osnovu koordinatne mreže na kartama pa se mogu smatrati približnim površinama, što znači da može biti nešto malo više ili malo manje.

Citanje izvršio :
Isaković Ing. Halil

R. DRINA KOD JANJE

30.

Svetog Save bb, Bratunac

Tel: 056 882 093; 882 094

Fax: 056 882 098

Fax Cover Sheet

Jolien REGIC

To: Mugdim Čukle
Predsednik državne komisije za granice

Fax No: 033 201 170

From: Mirjana Ristivojević

Function: Službenik za politička pitanja

Copy:

Date: 31 May, 2004

Subject: Sastanak o uspostavljanju skele u Janji

No of Pages: 1+2

Poštovani gospodine Čukle,

U prilogu Vam dostavljam poziv za učešće na sastanku koji je organizovao OHR Srebrenica o uspostavljanju skele na Drini u Janji. Sastanak će biti održan u opštini Bijeljina, 3 juna, u 12:00 časova.

S pozzdravom

Mirjana Ristivojević
Mirjana Ristivojević

Službenik za politička pitanja

OHR Srebrenica

OHR Srebrenica, Sveti Savo bb, 75420, Bratunac, Republika Srpska, Bosnia and Herzegovina
Tel: +387 (0)56 882 093/4 Fax: (0)56 882 098

31. maj 2004

Za: G-din Mugdim Čukle
Predsednik državne komisije za granice
Fax :033 201 170

Gradjani Bijeljine koji imaju imovinu u Srbiji i Crnoj Gori

Tokom proteklih nekoliko godina gradjani Bijeljine koji poseduju imovinu u Srbiji i Crnoj Gori pokušavali su da reše pitanje lokalnog pristupa svojoj imovini pomoću skele koja je postojala pre rata.

Do sada su održani brojni kontakti sa predstavnicima različitih institucija ali odlučna akcija kojom bi se rešilo ovo pitanje još uvek nije preduzeta.

Zbog toga je OHR organizovao sastanak sa predstavnicima svih relevantnih institucija koji će biti održan 3 juna u 12:00 časova u opštini Bijeljina. Cilj sastanka je stvaranje okvirnog plana za ponovno uspostavljanje skele i rešavanje pitanja graničnog prelaza.

Molio bih sve učesnike sastanka da pregledaju i pripreme sve informacije koje već imaju u vezi ovog problema u skladu sa svojim ovlašćenjima i budu spremni za konstruktivni doprinos sastanku u duhu dobre volje i saradnje.

U prilogu je dostavljen predlog dnevnog reda. Sve dalje sugestije treba dostaviti faksom kancelariji OHR što je pre moguće.

U očekivanju konstruktivnog sastanka u četvrtak.

S pozdravom

Charlie Powell
OHR Srebrenica

OHR Srebrenica, Sveti Savo bb, 75420, Bratunac, Republika Srpska, Bosnia and Herzegovina
Tel: +387 (0)56 882 093/4 Fax: (0)56 882 098

Predlog dnevnog reda

Gradjani Bijeljine koji poseduju imovinu u Srbiji i Crnoj Gori

Četvrtak 3 jun 2004. 12:00. Opština Bijeljina

1. Uvod - OHR
Učesnici:
  - Viši zamenik visokog predstavnika-Nemački ambasador- Werner Wnendt
  - Šef Regionalne kancelarije OHR-Barbara Leaf
  - OHR Srebrenica-Šef kancelarije -Charlie Powell
  - Predstavnici gradjana Janje
  - Gradonačelnik opštine Bijeljina
  - Predsednik Skupštine opštine Bijeljina (u ime Euro Regiona)
  - Gradonačelnik Loznice
  - Načelnik OUP Loznica
  - Predstavnik Državne komisije za granice
  - Predstavnik DGS-a
  - Predstavnik EUPM-a
  - Predstavnik OSCE-a
  - Predstavnik Helsinškog odbora za ljudska prava u Republici Srpskoj

2. Diskusija o dnevnom redu - OHR
3. Uloge i odgovornosti - svi
4. Istorijat - predstavnici gradjana Janje
5. Aktivnosti Državne komisije za granice - predstavnik Komisije
6. Pravni aspekti uspostavljanja skele - DGS
7. Plan akcije - svi
8. Dogovoreni okvirni plan sa rokovima - svi
9. Buduće uloge i odgovornosti - OHR

OHR Sarajevo, Emerika Bluma 1, 71 000 Sarajevo, Tel: +387 33 445 211 Fax: 283 501

СЛУЖБЕНЕ НОВИНЕ

КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

1 април, среда, у Београду

Година XVIII — 1936 — Број 75-XVII

„СЛУЖБЕНЕ НОВИНЕ“ излазе сваког дана, сем недеље и празничних дана. — Годишња је претплата: за Краљевину 400 динара и полугодишња 200 динара. За иностранство: годишње 350 франака, а за пола године 175 франака. Преплата се полаже унапред највише за пола године. За иностранство примају претплату и сав поште. — За службене и приватне огласе плаћа се по утврђеној тарифи. Преплата, огласи и новаи шаљу се непосредно بلاгајни Државне штампарије. Рукописи шаљу се Уредништву „Службених новина“. Они се не враћају. Приватна неплаћена писма не привију се. — Уредништво и експедиција „Службених новина“ налазе се у Државној штампарији, Поп Лукина ул. бр. 14. — Поједини бројеви продају се по 1 динар од табака.

Телефон управника 20427 Телефон Уредништва 20428 Телефон بلاгајне 20429 Телефон штампарије 20426 и 20430

СЛУЖБЕНИ ДЕО

171.

У ИМЕ

ЊЕГОВОГ ВЕЛИЧАНСТВА

ПЕТРА II

ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ И ВОЉИ НАРОДНОЈ
КРАЉА ЈУГОСЛАВИЈЕ

КРАЉЕВСКИ НАМЕСНИЦИ

ОБЈАВЉУЈУ, ДА СУ:

НАРОДНА СКУПШТИНА

КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

САЗВАНА УКАЗОМ ОД 19 ОКТОБРА 1935 ГОДИНЕ У РЕДОВАН
САЗИВ ЗА 20 ОКТОБАР 1935 ГОДИНЕ, НА СВОМ XXV РЕДОВ-
НОМ САСТАНКУ ОДРЖАНОМ 11 МАРТА 1936 ГОДИНЕ И
СВОМ XXVII РЕДОВНОМ САСТАНКУ ОДРЖАНОМ 30 МАРТА
1936 ГОДИНЕ У БЕОГРАДУ, И

СЕНАТ

КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

САЗВАН УКАЗОМ ОД 19 ОКТОБРА 1935 ГОДИНЕ У РЕДОВАН
САЗИВ ЗА 20 ОКТОБАР 1935 ГОДИНЕ, НА СВОМЕ XIII РЕДОВ-
НОМ САСТАНКУ, ОДРЖАНОМ 27 МАРТА 1936 ГОДИНЕ У
БЕОГРАДУ, РЕШИЛИ И ДА СМО МИ ПОТВРДИЛИ И ПРО-
ГЛАШУЈЕМО:

ФИНАНСИЈСКИ ЗАКОН

ЗА 1936/37 ГОДИНУ

који гласи:

I РАЗДЕО — ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

§ 1

Државни буџет расхода и прихода за 1936/37 годину са-
стављен је овако:

Д. Министарство унутрашњих послова

§ 50

Овлашћује се Министар унутрашњих послова:

1) да по одобрењу Министарског савета може донети Уредбу са законском снагом о оснивању полицијске страже при управи града Београда као и о новом општем регулисању полицијске извршне службе нарочитим полицијским органима које је до сада регулисано Законом о државним полицијским извршним службеницима од 24. октобра 1930. године;

2) да у року од 6 месеци по ступању на снагу овог Закона може по одобрењу Министарског савета својом Уредбом са законском снагом вршити образовање и промене подручја, граница и седишта срезова сходно чл. 50 и 51 Закона о унутрашњој управи не дирајући у границе бановина. У колико би се променило седиште среза, Министар правде може из ранијег у то место пренети срески суд;

3) да може мењати и допуњавати Уредбе издате на основу чл. 55, 56 и 58 Закона о унутрашњој управи;

4) да може закључити зајам код Државне хипотекарне банке у износу од 2.000.000.— динара, ради подизања зграде за смештај Штаба приморског жандармеријског пука и свих осталих жандармеријских јединица у Сплиту. Отплате ануитета вршиће из досадашњих кредита за односну кирију.

§ 51

1) Бански инспектори, срески начелници, старешине квартова и виши полицијски комесари, могу се изузетно од §§ 98 и 346 Закона о чиновницима од 31. марта 1931. године, постављати и на друга звања ресора Министарства унутрашњих послова за која испуњавају законом прописане услове, задржавајући групе у којима се налазе.

2) У §-у 346 Закона о чиновницима од 31. марта 1931. год. под „VIII група“ истог одељка испред речи: „виши надзорник полицијске страже (§ 45 став 2 и 3)“ уноси се нов став који гласи: „Пристав Управе града Београда, управе полиције, престолништва градске полиције, полицијског комесаријата и среске испоставе (§ 45 ст. 3)“.

3) Звање управника града Београда распоређује се од III групе I степена и иде закључно до II групе I степена.

Управник града Београда мора имати свршени Правни факултет и најмање 14 година државне службе, од којих је провео најмање 12 година у политичко-управној струци.

4) § 3. Закона о државним полицијским и извршним службеницима од 24-X-1930. године мења се и гласи:

„Начин вршења полицијске извршне службе и извођење наставе у јединицама државних полицијских извршних службеника прописује Министар унутрашњих послова“.

5) На крају става 4 §-а 12 Закона о државним полицијским и извршним службеницима од 24-X-1930. г. додају се речи: „ако при Централној школи за полицијске извршне службенике положи прописан испит за полицијског надстражара односно полицијског вишег агента“.

6) Став 2 и 3 §-а 19. Закона о државним полицијским и извршним службеницима и став 4 §-а 37. Финансијског закона за

Члан 56

(*) Овлашћује се министар пољопривреде, да у споразуму са министром правде, министром финансија и министром трговине и индустрије, пропише Правилник за извршење Уредбе. Правилници предвиђени Уредбом имају се доиети до 1 новембра 1936 године.

(*) Министар правде овлашћује се да, у споразуму са надлежним министрима, издаје аутентична тумачења прописа Уредбе.

Члан 57

Ова Уредба добија обавезну снагу на дан обнародовања у „Службеним новинама“. Ступањем на снагу ове Уредбе престају важити све досадашње Уредбе о заштити земљорадника.

25 септембра 1936 год.

М.П.бр. 70380/V

Београд.

Министар пољопривреде,
Светозар Станковић с. р.

Министар правде,
Др. Никола Суботић с. р.

Министар трговине и индустрије,
Др. Милан Врбанић с. р.

Министар финансија,
Душан Јетица с. р.

Министарски савет на седници својој од 25 септембра 1936 године сагласно се у свему са предлогом министра пољопривреде, министра правде, министра трговине и индустрије и министра финансија и одобрио горњу Уредбу.

Претседник Министарског савета
и министар иностраних послова,

Др. М. М. Стојадиновић с. р.

(Следећу потписи осталих министара)

560.

На основу става 2 § 50 Финансијског закона за 1936/37 годину, а по одобрењу Министарског савета прописујем

УРЕДБУ

о образовању новог Среза сремско-карловачког у Дунавској бановини, о образовању новог Среза тешањског у Врбаској бановини, о преносу седишта Среза дравоградског у Дравској бановини и о промени подручја неких срезова у Вардарској, Врбаској, Дравској, Дунавској, Зетској и Савској бановини

Члан 1

Образује се нови Срез сремско-карловачки са седиштем Среза у Сремским Карловцима у који улазе: из Среза староназоначког општине Сремски Карловци, Бешка, Буковац, Крчедин и Чортановци; из Среза иришког општине Лединци и Сремска Каменица; из Среза румског општина Инђија.

Члан 2

Образује се нови Срез тешањски са седиштем Среза у Тешњу у који улазе: из Среза добојског подручје досадање среске испоставе (општина тешањска) и села Крашево, Лепеница, Матузићи, Мравићи и Шије општине Војвода Путник; из Среза теслићког Општина станарска и села Демлић, Орашје Плање, Мрקותић, Калошевић и Врела Општине теслићке; из Среза маглајског села Трелче, Косова, Рипна, Јабланица Општине осојничке и села Равна, Котривци и Карадаглија општине Маглај село.

Члан 3

Седиште Среза дравоградског премешта се из Преваља у Дравоград.

Члан 4

У Вардарској бановини: село Њивичане Општине подарешке издваја се из Среза радовишког и припаја Срезу струмичком.

У Врбаској бановини: општине Зелинска, Срничка и Шпионичка издвајају се из Среза грачачког и припајају Срезу грачачком; општине Осјечанска и Станићријечка осим засеока Придјел Турски Среза грачачког и општина Которско Среза дервентског издвајају се из ових срезова и припајају Срезу добојском; општина Босанско-кобашка Среза прњаворског и села Детлак, Дријен, Церани, Осипа, Појезна и Црнче општине Осипске Среза теслићког издвајају се из ових срезова и припајају Срезу дервентском. Заселак Придјел Турски припаја се Срезу маглајском.

У Дравској бановини: села Скаручина, Војско и Поводје општине Водице Среза камнишког, катастарска општина Св. Криж (села Загорица, Св. Криж и Врх Св. Криж) општине Жрвнице Среза литијског, подручје бив. општине Драгомељ (село Драгомељ) општине Домжале Среза камнишког, места Велика Жална, Мала Жална, Плевивица, Велика Лока, Мала Лока и Луче општине Вишња Гора Среза литијског издвајају се из ових срезова и припајају Срезу љубљанском; бивша општина Марија Река уздуж места Маде Реке општине Трбовље, издваја се из Среза лашког и припаја Срезу целском; заселак Козјек (кућни бројеви 16, 17, 20—23, 27, 29, 36, 54 и 56) села Забуковје и заселак Сотла (кућни бројеви 16, 19 и 20) села Трстеник општине Мирна издвајају се из Среза новомешког и припајају Срезу кршком; делови катастарских општина Свеча (кућни бројеви 1, 4, 5, 7, 9—12, 14, 15, 17 до 19, 46, 47, 49, 50—53) и Ситеж (кућни бројеви 32, 34—45 и 47) општине Мајшперк издвајају се из Среза птујског и припајају Срезу шмарском; општина Црни Врх издваја се из Среза љубљанског и припаја Срезу шкофјеловском; општине Чатеж и Велика Долина издвајају се из Среза кршког и припајају Срезу брежичком; општина Сливница при Цељу издваја се из Среза шмарског и припаја Срезу целском; општина Св. Јуриј под Кумом издваја се из Среза кршког и припаја Срезу литијском; делови места Анденци (кућни бројеви 45—49), Смолинци (кућни бројеви 1—39, 42, 43, 45—47, 59, 105 и 109) и Жупетинци (кућни бројеви 1 и 31) општине Церквењак издвајају се из Среза мариборског Леви брег и припајају Срезу птујском.

У Дунавској бановини: Општина сенајска издваја се на Среза грочанског и припаја Срезу младењачком; Општина островска издваја се из Среза пожаревацког и припаја Срезу ковничком.

У Зетској бановини: Општина толачка издваја се из Среза прибојског и припаја Срезу мидешевском; Општина јошаничка издваја се из Среза дежевског и припаја Срезу косовскомитровничком; Општина приморска издваја се из Среза требињског и припаја Срезу боко-которском у састав Среске испоставе у Херцег Новом.

У Савској бановини: Део подручја општине Острово омеђашен од старе границе катастарске општине Острово и катастарске општине Забош у равном правцу према железничкој прузи Осиек—Винковци и то северним рубом катастарске честице бр. 1452/18, 1452/34, 1452/33, 1452/32, 1451/31, 1452/18, 1452/38, 1452/44, 1452/37, 1452/36, 1452/35, 1452/18, 1452/17, 1452/8, 1452/3, 1452/2 затим уз железничку пругу на даље у правцу према југу источним рубом катастарске честице бр. 1452/2 даље југоисточним рубом исте честице и паралелно са општинским путем Јармина—Острово до катастарске честице бр. 1451/76, даље источним рубом те катастарске честице и честица бр. 1451/7а, 1451/6, 1451/14, 1451/15, 1451/41, 1451/45, 1451/44, 1451/43 и 1451/42 до старе границе између катастарске општине Острово и катастарске општине Винковци издваја се из Среза вуковарског и припаја Срезу винковачком.

Члан 5

Испостава Среза добојског у Тешњу укида се.

Члан 6

Ново обрадована средња начелства у Сремским Карловцима и Тешњу започеће рад 1. јануара 1937 год. којег дана престаје и функционисање Среске испоставе у Тешњу.

Дан престанка рада у досадањем и почетка рада у новом седишту Среза дравоградског одређиће бан Дравске бановине.

Члан 7

Ова Уредба добива обавезну снагу даном обнародовања у „Службеним новинама“.

III бр. 33727

25 септембра 1936 године

Београд

Министар унутрашњих послова,

Др. Корошец с. р.

561.

УРЕДБА

О УТВРЂИВАЊУ ТРИ ЈАВНОБЕЛЕЖНИЧКА МЕСТА
У КРИЖЕВЦИМА

Члан 1

На основу овлашћења садржаног у тач. 1 чл. 1 Закона од 22. јануара 1931. године о измени и

допуни, §-а 244 Закона о јавним бележницама утврђујем за подручје среског суда у Крижевцима у седишту тога суда три јавнобележничка места.

Члан 2

Овом Уредбом мења се чл. 1 тач. 1/3 Уредбе од 24. јануара 1931. год. бр. 7610 о утврђивању броја и седишта јавних бележника, уколико се односи на Крижевце.

Члан 3

Ова Уредба добија обавезну снагу, када се прогласи у „Службеним новинама“.

Бр. 92250

17 септембра 1936 године.

Београд

Министар правде,

Др. Н. Суботић с. р.

562.

Министарски савет на седници својој од 24. септембра 1936. донео је следећу Уредбу, на основу §. 98. Финансијског закона за 1936/37:

УРЕДБА

о ослобођењу од царине, царинских дажбина, скупног пореза на пословни промет, пореза на луксуз и других државних и самоуправних дажбина материјала и унутрашње опреме, које увозе стране државе за подизање својих изложбених павиљона на нашим домаћим сајмовима.

Члан 1

Ослобођавају се од царине, царинских дажбина (изузев лежарине), скупног пореза на пословни промет, пореза на луксуз и других државних и самоуправних дажбина, а под условом истовалног узајамног поступања, материјал и унутрашња опрема, које увозе стране државе за подизање својих ствљних изложбених павиљона на сајмовима, који се приређују код нас у аемљи.

Члан 2

На материјал увезен слободно по чл. 1 ове Уредбе, у колико исти приликом демонтажа павиљона не буде понова извезен или буде отуђен, наплатиће се односне редовне дажбине, са којима је при увозу био оптерећен.

Члан 3

Ова Уредба ступа на снагу на дан обнародовања у „Службеним новинама“.

Бр. 23470/IV. Из Министарства финансија — Одељења царина, од 25. септембра 1936. год.

СЛУЖБЕНЕ НОВИНЕ

КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

10 март, среда, у Београду

Година XIX — 1937 — Број 54-XVII

„СЛУЖБЕНЕ НОВИНЕ“ излазе саког дана, осим недеље и празничних дана. — Годнишња је претплата: за Краљевину 400 динара, а полугоднишња 200 динара. За иностранство годишње 850 франака, а за пола године 175 франака. Претплата се полаже унапред најмање за пола године. За иностранство примају претплату и сав пошта. — За службене и приватне огласе плаћа се по утврђеној тарифи. Претплата, огласи и новац шаљу се непосредно Благани Државне штампарије Бранкова улица бр. 82. Број чековног рачуна код Поштанске штампарије 56.080. Рукописи се шаљу Управи Државне штампарије. Они се не враћају. Управа и експедиција „Службених новина“ налазе се у Бранковој улици број 20. Појадни бројеви продају се по 1 динар од табака.

Телефон управника 20427.
Телефон Благани 20429

Телефон Уредништа 20428
Телефони Штампарије 20426, 20430 и 27593

СЛУЖБЕНИ ДЕО

100.

GLAVNE BRATINSKE BLAGAJNE-UBUDUĆE ULAGACE NOVAC KOD DRZAVNE HIPOTEKARNE BANKE

Na osnovu člana 1, 2, 3 tač. 12 i člana 12 Zakona o uređenju vrhovne državne uprave, čl. 3 i 12. Uredbe o organizaciji Ministarstva šuma i rudnika od 23 aprila 1936. godine kao i § 159 u vezi § 23 st. 1 tač. 12 i § 30 stav 3 Pravila bratinske blagajne, a u cilju veće sigurnosti za Bratinsku blagajnu kao socijalne ustanove rudarskog osiguranja, a naročito u cilju zaštite njenih osiguranih rudarskih radnika i nameštenika,

NAREĐUJEM:

da su sve Glavne bratinske blagajne u zemlji obavezne ubuduće svoj novac, koji budu davale na priplod, ulagati isključivo kod Državne hipotekarne banke u Beogradu ili njenih filijala u zemlji, a da već uloženi novac kod privatnih, banovinskih, sreških, opštinskih ili gradskih novčanih zavoda imaju preneti kod Državne hipotekarne banke u najkraćem mogućem vremenu.

Prednje moje naredenje dostaviti svima Glavnim bratinskim blagajnama na izvršenje, a kontroli izvršenja prednjeg naredenja poveriti Rudarskim glavarstvima kao državnim nadzornim prvostepenim rudarskim vlastima.

Isto naredenje prethodno obnarodovati u »Službenim novinama«.

П.П.бр. 951
1 марта 1937. год.
Београд

Ministar šuma i rudnika,
Đ. Janković s. r.

101.

AUTENTICNO TUMAČENJE ST. 3. ČL. 36 I ČL. 56 UREDBE O LIKVIDACIJI ZEMLJORADNIČKIH DUGOVA

Na osnovu st. 2. čl. 56 Uredbe o likvidaciji zemljoradničkih dugova od 25. septembra 1936. го-

дине, а у споразуму са министром пољопривреде, министром финансија и министром трговине и индустрије издајем

1) *Аутентично тумачење ст. 3. чл. 36. Уредбе о ликвидацији земљорадничких дугова које гласи:*

„Ако је дужничка исправа која се замењује новом облигацијом по ст. 3. чл. 36. Уредбе о ликвидацији земљорадничких дугова и Правилнику о замени дужничких исправа новим облигацијама изврши наслов у смислу Закона о извршењу и обезбеђењу, извршни наслов у смислу тог Закона је и издата нова облигација.“

2) *Аутентично тумачење чл. 55. Уредбе о ликвидацији земљорадничких дугова које гласи:*

„Ослобођене су од плаћања депозитних такса све исправе, готовина и друго, које су стављене у депозит код суда у вези са законима и уредбама о заштити земљорадника, а подижу се ради ликвидације дугова по Уредби о ликвидацији земљорадничких дугова.“

Бр. 19470
4 марта 1937. године
Београд

Министар правде,
Др. Н. Суботић с. р.

102.

ИЗДВАЈАЊЕ У КАТАСТАРСКОМ ПОГЛЕДУ ИЗ ПОДРУЧЈА РАНИЈИХ ПОРЕСКИХ УПРАВА ОПШТИНА: ТОЛАЧКЕ, ЈОШАНИЧКЕ И ПРИМОРСКЕ И ПРИПАЈАЊЕ НОВИМ ПОРЕСКИМ УПРАВАМА

Уредбом министра унутрашњих послова IV бр. 33727 од 25. септембра 1936. Општина толачка издвојена је из Среза прибојског и припојена Срезу милешевском; Општина јошаничка издвојена је из Среза дежевског и припојена Срезу косовско-митровичком; и Општина приморска издвојена је из Среза требњског и припојена Срезу бококорском.

Те промене у пореском погледу извршене су решењем бр. 67341/III од 12. децембра 1936.

Да би се стање у катастру земљишта подударало са стањем политичко-управном и пореском

погледу, то на основу §-а 32 Закона о организа-
цији финансијске управе

РЕШАВАМ,

да се у катастарском погледу:

Општина толачка издвоји из подручја Поре-
ке управе у Прибоју и припоји Пореској управи
у Пријеполу;

Општина Јошаничка издвоји из подручја По-
реске управе у Новом Пазару и припоји Пореској
управи у Косовској Митровици; и

Општина приморска, коју сачињавају катастар-
ске општине Крушевица и Суторина, издвоји из
подручја Катастарске управе у Требињу и при-
поји подручју Катастарске управе у Котору.

Бр. 5.720-V

28 фебруара 1937 године
Београд

Министар финансија,
Летница с. р.

103.

На основу закона чл. 65 до 71 Закона о уну-
трашњој управи и решења Министарског савета бр. 98
од 25 фебруара 1937 године издајем

НАРЕДБУ

1. — Забрањује се на целој државном подручју
свако врвовање добровољца за Шпанију како од
стране појединих лица, тако и од стране посебних кан-
целарија или установа за реkrутовање добровољца,
односно наговарање лица да се upisuју за добро-
вољце у Шпанију, па било то да се врши непосредно,
било пак посредним путем: објављивањем позива у
том смислу у штампи или преко радија, разашћивањем
циркулара, држањем јавних зборова, предавања и
слично.

2. — Забрањује се одлазак добровољца за Шпа-
нију из наше државе.

3. — Забрањује се прикупљање новчаних и дру-
гих добровољних прилога за било коју sukobljenu
страну у Шпанији.

4. — Обуставља се, привремено, издавање визи-
рања пасоша за Шпанију; само за легитимне сврхе изу-
зетно може се одобрити путовање у Шпанију и то
уз претходно одобрење Министарства унутрашњих по-
лова.

5. — Ко противно овој наредби поступи казниче
се новчано од 10 до 1500 динара а за случај неисплате
новчане казне у остављеном року затвором од 1
до 30 дана.

6. — Кажњивање прекршјаја ове наредбе вршиће
опште управне власти првог степена односно државне
несне полицијске власти. Уколико би се истраденим окол-
ностима utvrdilo да прекршјаји представљају и дело теже
природе поступиће се у смислу чл. 45 Закона о устрој-
ству војске и морнарице и чл. 32 Закона о држав-
љанству.

7. — Ова наредба ступа на снагу на дан njenog
објављивања у „Службеним новинама“.

1 бр. 3992
3 марта 1937 год.
у Београду

Министар унутрашњих послова,
Dr. Korošec s. r.

(Ова Наредба објављена је први пут у „Службеним нови-
нама“ бр. 49 од 4 марта 1937, када је ступила на снагу).

104.

ИЗМЕНА И ДОПУНА СТАВА 1 ЧЛАНА 6 ОПШТЕГ ПРАВИЛНИКА О ПОВЛАШЋЕНОЈ ВОЖЊИ И ПРЕВОЗУ

Одлуком министра саобраћаја Пов. гд. број
95/37 од 27 фебруара 1937 године, измењен је и
допуњен први став члана 6 Општег Правилника о
повлашћеној возњи и превозу, који гласи:

„Официри, подофицири, војници и жандарми
у униформи када путују у циљу осигурања же-
лезничке пруге и објеката, као и почасне страже
при путовањима Његовог Величанства Краља и
чланова Краљевског Дома, имају право на бес-
платну возњу уз објаву издату од надлежне ко-
манде“.

Пов. Гд. број 95/37. — Из Министарства сао-
браћаја, 27 фебруара 1937 године.

105.

СНИЖЕЊЕ ТЕЛЕГРАФСКИХ ТАКСА ИЗМЕЂУ ЈУГО- СЛАВИЈЕ, ГРЧКЕ, И ЧЕХОСЛОВАЧКЕ

Телеграфска такса између Југославије са једне,
Грчке и Чехословачке са друге стране, smanjena је за
два зл. santima од речи тако, да такса за Грчку (са
острвима Порос и Eubee) износи 16 а за остала грчка
острва износи 21 зл. santima од речи, док такса за
Чехословачку износи 23 зл. santima од речи.

Из Министарства пошта, телеграфа и телефона.

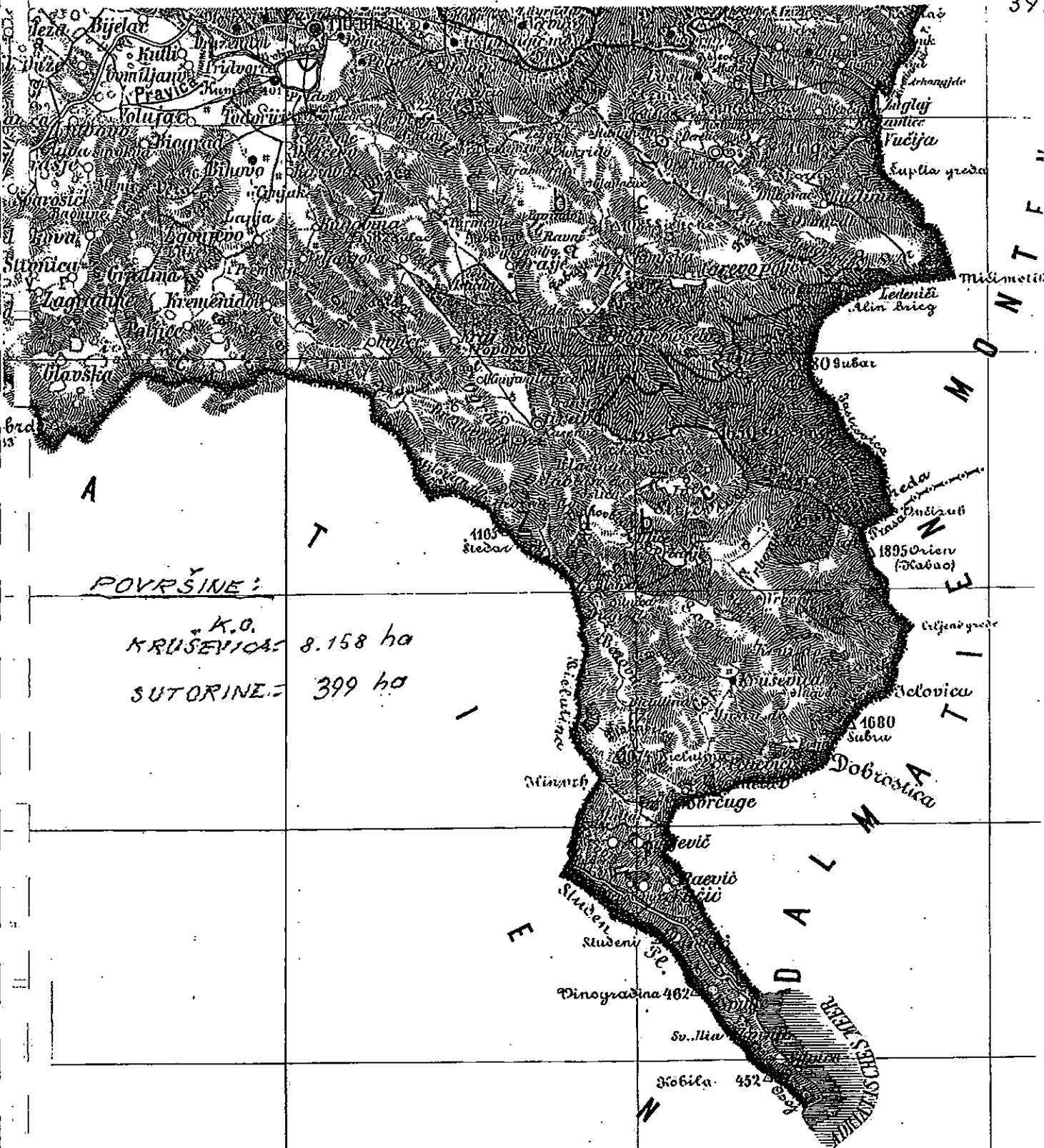
106.

НАЧЕЛНА ОДЛУКА

Опште седнице Касационог суда у Београду о
примени чл. 29 и 30 Уредбе о убрзању рада код
судских и истражних власти у споривима за деобу
смесничара

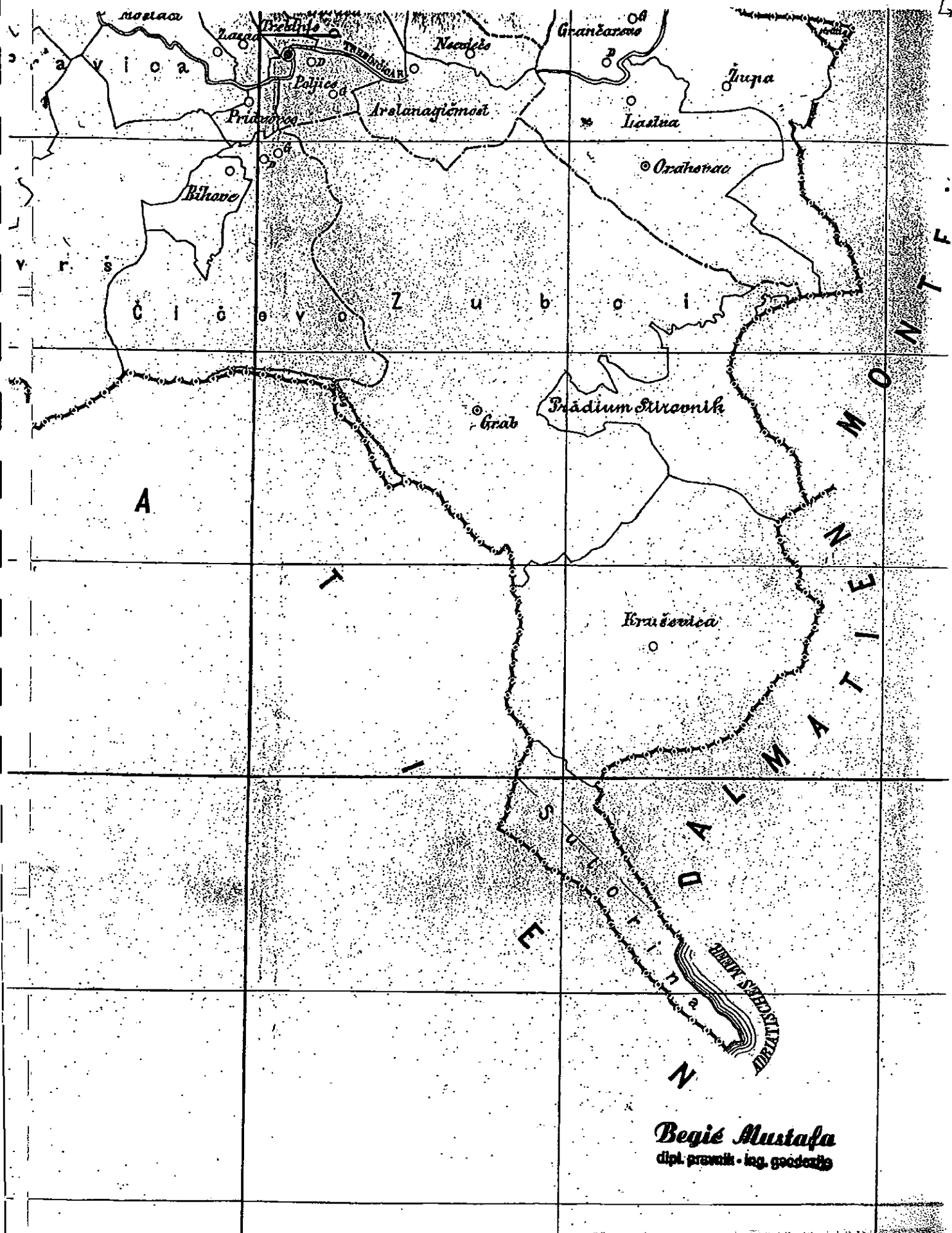
Министар правде актом бр. 65216/36 затражио
је мишљење Касационог суда о питању: „да ли се
одредба тач. 3 § 22 Финансиског закона за 1934/35
годину којим је измењен члан 18 уводног закона
за закон о грађанском парничном поступку, односи
и на спорове покренуте пре 1 јануара 1934 године
по којима је тога дана већ био поднет одговор на
тужбу?“

Овај захтев министра правде потекло је
услед једне претстаке, у којој је изнето, да су
два случаја у пракси неједнако решена у
Касационом суду у Београду. У тој претставци се
наводе одлуке Р-147 од 9 јуна 1934 године и Рек.
1233/34 које треба да су у супротности једна са
другом. Међутим ове две одлуке не решавају исто
питање и ако су донекле у вези, јер се и једна и
друга у своме образложењу позивају на поменути
пропис финансиског закона. Поред тога, веза на-
међу једне и друге одлуке постоји и у томе, што
се оне обе односе на питања, настала у поступку,
прописаном чл. 29 и 30 Уредбе о убрзању рада код
судских и истражних власти за састав изабраног суда
а ради деобе заједничког имања односно поводом
покренутог оваквог поступка. Тако, прва наведена
одлука Р 147/34 решава сукоб о надлежности на-
међу средског и окружног суда, насталог услед до-
нете допуне чл. 18 уводног закона за законик о
судском грађанском парничном поступку у ставу
III § 22 Финансиског закона за 1934/35 годину и
неједнаког тумачења ове одредбе од стране сре-
ског и окружног суда. Окружни суд, пред којим је
поступак био отпочет још пре ступања на снагу

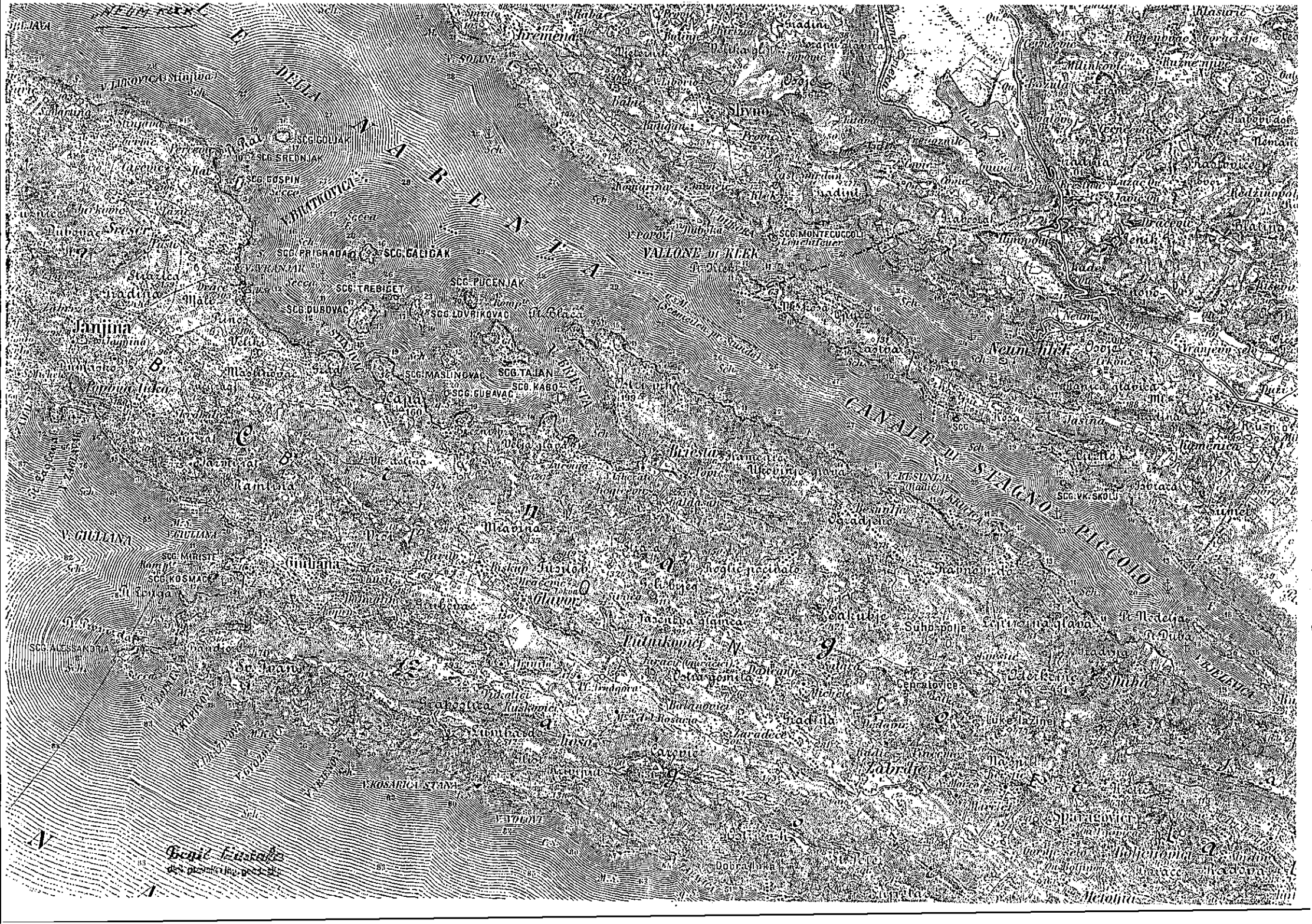
POVRŠINE:

K.O.
 KRUSEVICA = 8.158 ha
 SUTORINE = 399 ha

Begije Mustafa
 dipl. pravnik • ing. geodetske

PREGLEDNI LIST
PODJELE NA KATASTARSKE OPĆINE

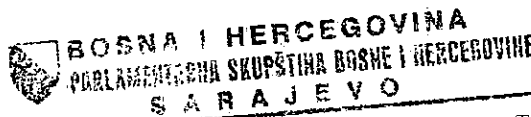
Genie Europe
1871

Predsjednik CJP
 Prof. Dr. iur. habil. Edin Šarčević

Universität Leipzig
 Juristenfakultät

edin@uni-leipzig.de

Tel. 0049 (0) 341 601 7393

Ustavnopravna komisija
 Predstavnički dom PS BiH
 Predsjedavajući Željko Komšić

PRIMLJENO:	22-01-2015	Redni broj:	Broj priloga:
Preuzeto:	Klasifikaciona oznaka:		
22-19-18/15			

Budući da po Vašem pozivu ne mogu prisustvovati javnoj raspravi u nastavku su moji stavovi koje šaljem na usmenu molbu kolega Šefika Džaferovića i Damira Amića:

1. Određivanje granice u području Sutorine je isključivo pravno pitanje i relevantni su samo pravni argumenti. Argumenti historijske, ekonomske, političke i slične prirode ne mogu biti uzeti u obzir.
2. U pravne argumente ulaze međunarodnopravni standardi, ocjena uslova pod kojim je BiH proglasila nezavisnost, uslova pod kojim je priznata kao samostalna država i pod kojim je primljena u članstvo UN-a, uslova uzajamnog priznanja i uspostavljanja diplomatskih odnosa sa državama nasljednicama SFRJ. Sve u pogledu ocjene validnosti granice koja je postojala od usvajanje Rezolucije o suverenosti u BiH parlamentu (14.10.1991), do proglašenja nezavisnosti (30.3.1992) i priznanja njenog međunarodnopravnog subjektiviteta (6/7. 4. 1992 – USA i EU države).
3. Određivanje granica, pravila:
  - ni jedna država nije pozvana da jednostrano utvrđuje granice, neophodno je da susjedna država prihvati/prizna granice (slučaj „Rann of Kutch“, izdvojeno mišljenje suca Beblera, RIAA XVII, 446, doktrinarni stav u međ. pravu).
  - državne granice su ili određene međunarodnim običajnim pravom, posebno mirovnim ugovorima, ili dugotrajnim, ali neosporenim držanjem teritorija u posjedu: kada jedna država dugo vrijeme prihvata i ne osporava granicu koju je druga država uspostavila (o prećutnom prihvatanju granica: ICJ, France v. Kingdom, ICJ Rep. 1953, 36 i Cambodia v. Thailand, ICJ Rep. 1962, 6; arbitražna Argentina vs. Chile o granici u Beagle-kanalu; ILM 1978, 634)
  - Posebni značaj imaju karte/mape i razlikuju se: karte/mape „primary evidenc“ koje su integralni dio ugovora ili se na njega odnose (u smislu čl. 31 II lit. b WVK = Bečka konvencija o ugovorima) od onih koje nisu integralni dio ugovora i služe za tumačenje ugovora (čl. 32 WVK).

- Ako države nisu ugovorom utvrdile graničnu liniju ili je na neki drugi način učinili obaveznom, granice se određuju prema principu efektivnosti: određeno područje pripada onoj državi koja je duže vrijeme vršila stvarnu državnu vlast na tom teritoriju, a to vršenje nije bilo osporavano (neosporno posjedovanje, usp.: arbitraža u Palmas-slučaju, RIAA II, 829, 839, 849; literatura: Krieger, Das Effektivitätsprinzip im Völkerrecht, 2000, 326 i dalje, 48).

4. Relevantne vremenske tačke za utvrđivanje granice su: stanje na dan proglašenja nezavisnosti BiH, na dan prijem u UN, na dan stupanja na snagu Mirovnog sporazuma sa aneksima i na dan uzajamnog priznanja. Granice federalnih republika unutar SFRJ, ocijenjene prema ovim vremenskim tačkama, postale su državne granice (suprotno, samo ako se u međuvremenu nisu mijenjale ugovorima).

5. U svim relevantnim vremenskim tačkama je kao državna granica važila granica Republike BiH, posljednjeg legitimnog pravnog ustrojstva. Pri tom kao pravno uređenje prema čijem području važenja se definira teritorijalnost BiH važi Ustav iz 1974. Godine. Na osnovu njega je procjenjivano da li BiH zadovoljava uslove za međunarodno priznanje, odnosno, na osnovu njega je preporučeno da se građanski referendum prihvati kao mjerodavna odluka za osamostaljenje BiH.

6. Prema tome, Ustav Republike BiH iz 1974. je odredio teritorijalno važenje bosansko-hercegovačkog državnog prava pa su time i republičke granice uspostavljene prema ovom Ustavu postale državne granice BiH. Na mjesto Ustava R BiH iz 1974. stupio je na snagu Aneks 4 Dayt. mirovnog sporazuma (Opšti okvirni sporazum za mir) koji je na identičnom teritoriju, prema principu kontinuiteta, važio i važi danas. Područje njegovog važenja je područje teritorija BiH, dakle područje koje određuje vanjsku granicu BiH. Ovu činjenicu je potvrdilo međusobno priznanje BiH i SR Jugoslavije (u čijem sastavu je prije osamostaljenja bila Crna Gora, 14. 12. 1995) i kasnije uspostavljanje diplomatskih odnosa (15. 12. 2000). Uz Daytonski mirovni ugovor nisu stavljene nikakve rezerve u pogledu razgraničenja u području Sutorine, isto važi i za uzajamno priznanje i uspostavljanje diplomatskih odnosa. Ovim su republičke granice uspostavljene ustavnim sistemom iz 1974. pravno priznate kao međudržavne granice BiH i CG.

7. Uz Daytonski mirovni sporazum je priložena karta/maća u razmjeru 1:600.000 iz koje se vide granice BiH prema susjednim državama. Ova karta je u funkciji „primary evidenc“ i predstavlja sastavni dio ugovora koji je uspostavio današnju ustavnu strukturu BiH. Ona je mjerodavna za određivanje državne granice BiH. Prema njoj, mjesto Sutorina ne ulazi u teritorij BiH i nije u području važenja i primjene ustavnog sistema BiH.

8. Crna Gora je u spornom području duže vrijeme, prije i poslije deklarisanja i priznanja nezavisnosti BiH i osamostaljenja CG vršila efektivnu kontrolu teritorija: na ovom području BiH nije imala jurisdikcionu, upravnu i zakonodavnu vlast, na tom području nije provoden referendum BiH građana o nezavisnosti, ono nije bilo uključeno u popise BiH-stanovnika i nije pravno valjanim aktom osporavna teritorijalna pripadnost Sutorine Crnoj Gori, ni u socijalističkom periodu, ni u proceduri zaključenja Daytonskog mirovnog sporazuma. Crna Gora je, dakle, od 1946. do danas, prema principu teritorijalnog suvereniteta efektivno i nesmetano kontrolirala područje Sutorine i vršila državnu vlast unutar granica koje su uspostavljene kao republičke granice SFRJ, a ustavnim uređenjem iz 1974. prevedene u pravni osnov teritorijalnosti država nasljednica SFRJ, pa time i BiH.

9. Važan pravni argument za utvrđivanje kriterija u pogledu razgraničenja je mišljenje Badinterove komisije koja je prejudicirala pitanje granica BiH i država nasljednica SFRJ. Prema mišljenju (broj 3) sve bivše republičke granice (prema ustavnom uređenju iz 1974) postaju

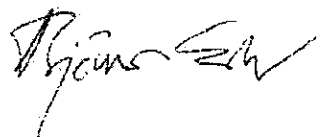

državne granice novopriznatih republika. Komisija je u mišljenju br. 2 najprije utvrdila da ni pravo na samoodređenje ne može dovesti do promjene granica koje *postoje u trenutku nezavisnosti* (uti possidetis juris). U Mišljenju br. 3 je utvrdila pozivajući se na stav ICG (spor Burkina Faso/Mali) da ranije granice poprimaju karakter granica koje štiti međunarodno pravo prema principu poštovanja teritorijalnog "status quo" i naročito prema principu "uti possidetis juris". U mišljenju br. 4 je konstatovano da je Skupština SR BiH usvojila Platformu o budućem uređenju jugoslovenske zajednice u kojoj je kao uslov zahtijevala priznavanje suvereniteta u nječim *postojećim* granicama. U mišljenju br. 10 je utvrđeno da su graniče novoosnovane Savezne Republike Jugoslavije utvrđene administrativnim granicama CG i Srbije unutar SFRJ. Prema tome, relevantna granica je isključivo republička granica BiH uspostavljena prema Ustavu iz 1974. i čini se da je tadašnje političko predstavništvo BiH upravo ovu granicu prihvatilo kao državnu granicu i na toj premisi ušlo u proceduru osamostaljenja i međunarodnog priznanja.

Na osnovu navedenog zaključem da je pitanje međunarodnih granica BiH riješeno prema pravilu da republičke granice i teritorijalni suverenite BiH, zatečen na dan stjecanja samostalnosti (neovisno o tome koji će se događaj uzeti kao konstitutivan: referendum, deklaracija, priznanje ili članstvo u UN-u) postale međunarodno priznate granice. Prema svim gorespomenutim kriterijumima i navedenim argumentima područje Sutorine se ne nalazi pod teritorijalnim suverenitetom BiH i nije unutar područja važenja BiH-pravnog sistema. Ova činjenica se ne može izmijeniti vanpravnim argumentima, posebno ne historijskim.

E. Šarčević

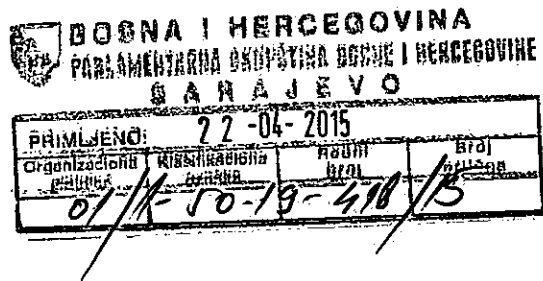
Leipzig, 08. 04. 2015.

Država Bosna i Hercegovina
Parlamentarna skupština BiH
Predstavnički dom
Ustavnopravna komisija

Sarajevo, 9. aprila 2015.

Prof. dr. Senadin Lavić

Izlaganje na Ustavno-pravnoj komisiji povodom rasprave o Sutorini

U ovome kratkom izlaganju slijediću pravno-logičku liniju povijesnih međudržavnih procesa i naglasiti političke konsekvence koje proizlaze iz njih.

Ozbiljni i odgovorni politički sistemi i djelatnici unutar njih moraju poštovati i slijediti pravno-logičke dimenzije funkcioniranja političkih zajednica. Ljudi svoje zajednice organiziraju na osnovama prava koje se sastoji od pravila i principa koji su obavezujući i koji se ispostavljaju u formama zakona. Stoga se može reći da bi bez izvjesnih pravnih principa živjeli u stanju nepredvidljivih, proizvoljnih i volunjarističkih djelovanja pojedinaca i grupa koja bi nas vodila u anarhiju i katastrofalne konflikte.

Disolucija SFRJ započela je 26. juna 1991. godine kada su Hrvatska i Slovenija proglasile svoju nezavisnost od Jugoslavije. Tadašnje granice su bile određene Ustavom iz 1974 i nikako nisu bile „avnojevske granice“. Nije se radilo o otcjepljenju kako su to srbijanski političari željeli predstaviti, već o legalnom razdruživanju iz federacije. Proces disolucije SFRJ vođen je u okviru Konferencije o miru u Jugoslaviji koja je za svoje potrebe formirala jedno pravno tijelo za savjetodavna mišljenja, poznato pod imenom Badinterova komisija. Ta Arbitražna komisija je u mišljenju br. 1. od 29. novembra 1991. godine, koje je objavljeno 7. decembra 1991, konstatovala da se SFRJ nalazi u procesu raspada.

U mišljenju broj 3, koje je Badinterova komisija donijela 11. siječnja 1992. godine, dat je odgovor na pismo koje je predsjednik Arbitražne komisije primio 20. novembra 1991. od predsjednika Konferencije za mir u Jugoslaviji, gospodina Caringtona, a u kojem je Republika Srbija postavila sljedeće pitanje: **“Da li se prema internacionalnom javnom pravu unutrašnje linije razgraničenja između Hrvatske i Srbije s jedne strane i Srbije i Bosne i Hercegovine s druge strane mogu smatrati, granicama?”** U mišljenju je naglašeno, primjenjujući princip *uti possidetis*, da se „granice između Hrvatske i Srbije, između Bosne i Hercegovine i Srbije, i moguće između drugih susjednih nezavisnih država ne mogu mijenjati izuzev putem sporazuma do kojeg se slobodno dođe“. Badinterova komisija je slijedila Ustav iz 1974. gdje je jasno navedeno — alineja 2. i 4. člana 5. Ustava SFRJ — da se između republika „konzistentnost teritorija i republičke granice ne mogu mijenjati bez njihove saglasnosti“. Tako je u mišljenju broj 3 uspostavljen pravni okvir za međusobno priznavanje bivših republika SFRJ i njihove granice su postale međudržavne ili internacionalne granice. Badinterova komisija je utvrdila da se granice republika imaju smatrati granicama nezavisnih država i da su zaštićene internacionalnim

pravom. To je konsekvencija kojoj vodi načelo poštivanja teritorijalnog *status quo* i načelo *uti possidetis iuris*. Svugdje u današnjem svijetu princip *uti possidetis iuris* ima opće važenje i jednostavno kazuje da države stiču one granice koje su imale danom proglašenja svoje državne nezavisnosti.

Mišljenja Badinterove komisije su postavila logiku pravnog okvira slijedom Ustava iz 1974. i internacionalnog prava na temelju kojeg je BiH mogla nastaviti svoje postojanje izvan SFRJ kao internacionalno priznata i nezavisna država. Neophodno je potcrtati da su granice između bivših republika SFRJ priznate kao *međudržavne granice* na osnovu mišljenja Badinterove arbitražne komisije.

Historijske činjenice i neumoljiva pravna logika se sudaraju pred našim očima, izazivaju emocije i patriotske pokliče, ali mi moramo ostati hladne glave i misliti na interese države Bosne i Hercegovine kao subjekta internacionalnog (međudržavnog) prava. Naravno, mi prihvatamo da su formalno tačne brojne historijske činjenice o Sutorini i njezinom položaju po odlukama Berlinskog kongresa 1878. godine kada su određivane granice BiH i njezina dva izlaza na more (što je naslijeđe iz 1718. godine kada je Dubrovačka republika ustupila Neum-Klek i Sutorinu na ulazu u Bokokotorski zaljev Osmanskom carstvu čiji je posjed bila današnja BiH), odluke Predsjedništva AVNOJ-a, neprovedena formalna ratifikacija promjene granica sa Crnom Gorom, ali one su formalno-pravno i sa stanovišta internacionalnog prava jednostavno poništene kada su Savezna skupština SFRJ i Narodna skupština SR BiH slobodnom voljom usvojili Ustav SFRJ 1974. godine. Ovim Ustavom je uspostavljeno novo pravno-političko stanje u SFRJ, a ujedno su stavljeni van snage svi prijašnji dokumenti te vrste. Ovim Ustavom su savezna i republička parlamentarna institucija implicite ratificirale i promjenu granica između BiH i CG izvršene 1945. godine. Onda je republika BiH prihvatila *obavezu* da poštuje ustavom određenu granicu sa Crnom Gorom. I do danas ona ima tu obavezu.

Sve republike članice jugoslovenske federacije usvojile su Ustav iz 1974. godine. U tom Ustavu su jasno definirane njihove granice i na osnovu toga regulirani postojeći odnosi. Na toj ustavnoj osnovi je Badinterova komisija zaključila da u procesu disolucije Jugoslavije ove *granice* postoje kao slobodno prihvaćene voljom svih republika. Zato su nakon okončanja procesa disolucije, kada su bivše republike SFRJ dobile status nezavisnih i internacionalno priznatih država, ove granice postale međudržavne ili internacionalno priznate granice.

Pored priznavanja granica usvajanjem Ustava iz 1974. došlo je i do priznavanja granica prihvatanjem mišljenja Badinterove komisije (mišljenje broj 3) 1992. godine. Tada je Republika BiH prihvatila *obavezu* da poštuje svoje granice na dan proglašenja državne nezavisnosti. To isto poštovanje granica podrazumijevalo se i za druge republike koje su postale nezavisne države nakon disolucije SFRJ. I najzad, BiH je potvrdila svoje granice spram Crne Gore potpisivanjem Dejtonskog mirovnog sporazuma u kojem su međudržavne granice koje je utvrdila Badinterova komisija prihvaćene kao polazište. U ovim slučajevima jasno je vidljiva legitimna volja BiH u promjenama granica.

Bosna i Hercegovina kao dio internacionalnog pravnog poretka ne može se odreći preuzetih međudržavnih *obaveza* ako želi ostati kredibilan subjekt internacionalnih odnosa. Zato ona kao država, koja slobodno preuzima svoje *obaveze* u internacionalnim relacijama, ne smije negirati arbitražne odluke i mišljenja Badinterove komisije. Internacionalno preuzete obaveze države, dakle, moraju se poštovati. Oni koji misle da je moguće negirati arbitražne odluke ne razmišljaju o mogućim konsekvencama po državu

BiH. Oni koji kazuju da mišljenja Badinterove komisije ne obavezuju našu državu izražavaju opasnu „hajdučku“ logiku koja je dovela do krvavih ratova i agresija na tlu raspadajuće Jugoslavije devedesetih godina. Preuzete obaveze se moraju poštovati da bi i drugi poštovali iste. Država BiH, dakle, ne može odustati od Badinterovih mišljenja koja su potvrdila njezine granice, a da to ne izazove katastrofalne posljedice po nju sa stanovišta internacionalnog prava i etničko-religijskih politika koje je uspoređuju u njezinom razvoju posljednjih dvadeset i pet godina.

Oni koji ne prihvataju pravnu logiku Badinterove arbitražne komisije stoje na principima Miloševićeve logike. Ona je protupravna, barbarska, silodžijska logika koja pokušava silom nametnuti svoju volju drugim narodima i državama. Zato je Miloševićev režim vodio unaprijed izgubljene ratove za veliku Srbiju kojoj bi se pripojili oni dijelovi bivše države gdje su živjeli Srbi. Njegova osvajanja nisu mogla imati pravni učinak. Izuzetno je važno imati na umu da je Badinterova komisija upozorila da pravo na *samoopredjeljenje* imaju samo republike (države), a narodi ili etničke grupe imaju pravo na *samoodređenje*, tj. pravo na svoju autonomiju u kulturi (jezik, vjerovanje, historija, običaji, tradicionalne vrijednosti i slično).

Za ozbiljne političke subjekte i djelatnike mišljenja Badinterove komisije su obavezujuća i određujuća. Poštovanje pravnih normi i pravnih mišljenja nikako ne može biti karakterizirano kao „veleizdaja“, nego, naprotiv, jedini put kojim naša država kao 177. članica OUN može i treba ići. Država BiH stoji u internacionalnom pravnom poretku i ona ga mora poštovati, ona mora poštovati preuzete obaveze i zaštititi se preko njih. Izvan toga je anarhija i kaos. Vršiti reviziju mišljenja Badinterove komisije, koja su upotpunila pravni okvir državne nezavisnosti, znači pristati na antibosansku logiku i politiku izvanpravnog dogovaranja. To državi BiH nikako ne treba.

Prof. dr. Hazim Bašić

Ustavnopravna komisija Parlamentarne skupštine BiH

Međudržavna granica između BiH i Crne Gore

Sarajevo, 09.04.2015.

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BiH
SARAJEVO
72-04-2015

PRILJEZAK	POSREDOVANJE	PROJEKTOVANJE	Broj priloga
			01/1-50-15-18/15

1. **Dejtonski sporazum.** O međunarodnim granicama BiH nakon 1995. godine i Dejtonskog mirovnog sporazuma, izlišno je govoriti.
2. **Prvo eksplicitno razgraničenje.** Razgraničenje BiH sa susjednim državama prema međunarodnom javnom pravu završeno je 1992., prihvatanjem mišljenja Arbitražne komisije za bivšu Jugoslaviju. U ovim mišljenjima eksplicitno je dat princip koji će biti korišten kod razgraničenja, a koji važi u momentu sukcesije.
3. **Princip *uti possidetis*** (lat. *kako posjedujete*). Princip je u primjeni od 1810., arbitražna komisija ga je u svom Mišljenju br. 3 navela kao mjerodavnog, tumači se kao: bivše administrativne granice između republika postaju granice zaštićene međunarodnim pravom. Pod administrativnim granicama podrazumijevaju se granice koje obuhvataju teritorij nad kojim je svaka od federalnih jedinica vršila upravnu vlast. Ovaj princip zaleđuje postojeće stanje, a njegov cilj je doći do delimitacije granica u kratkom vremenu (vrijeme trajanja sukcesije). Također, osnova djelovanja ovog principa je zadržavanje teritorijalnog statusa quo i preveniranje mogućeg sukoba zainteresovanih strana.
4. **Istorijski argumenti.** Argumentacija kojom se slučaj vraća unazad, pozivanjem na Berlinski kongres, AVNOJ i konačno – na Ustav RBiH iz 1974., ne stoji. BiH je činom prihvatanja ovog Ustava, prema anglosaksonskom shvatanju prava, implicitno prihvatila i svoj tadašnji teritorijalno – upravni aranžman u SFRJ (prema kojem se Sutorina nalazila u Crnoj Gori). Osim toga, samo načelo *uti possidetis* djeluje na principu 'zaustaviti kazaljku na satu, bez da se ona vraća unazad'.
Historijski argumenti o pripadnosti nekog područja nisu sami po sebi odlučujući. **Nije važno koliko je dugo vremena u prošlosti neka vlast upravljala spornim područjem, nego kome je ono pripadalo na "kritični datum", tj. u trenutku sticanja neovisnosti neke nove države.**
5. **Procedura *uti possidetis*.** Ako u momentu razgraničenja ne postoje neki međunarodni ili domaći pravni akti (npr. međusobni ugovor, deklaracija, međunarodni ugovor, arbitražna ili sudska presuda, neposredni dogovor i dr.), koji kažu drugačije, teritorij je onoga ko na njemu vrši efektivnu vlast. Načelo efektiviteta vlasti dovodi do principa *uti possidetis de facto*, pri čemu se efektivnost vlasti naročito cijeni u trenutku sukcesije i u vremenu poslije toga. Prihvativiši stanje *de facto*, Arbitražna komisija je naglasila sigurnosnu funkciju ovog pravila.
6. **Naknadno utvrđivanje granica.** Argument kojim se Mišljenje br. 3 Arbitražne komisije interpretira na način da će se granice nekad kasnije (nakon arbitraže) uspostavljati, pokazuje potpuno nerazumijevanje principa *uti possidetis*. Ovaj princip primjenjuje se u momentu sukcesije, i ne pretpostavlja šta će s granicama biti u daljoj budućnosti. Princip 'fotografira' (osveštava) trenutnu teritorijalnu situaciju. On ne prejudicira konačno stanje granica (nije imperativna norma međunarodnog prava – *ius*

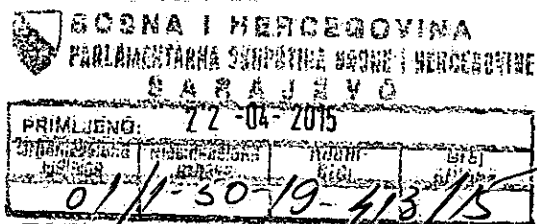
cogens). Granice se kasnije, i nakon završetka sukcesije, mogu mijenjati slobodnim dogovorom, razmjenom, trgovinom, arbitražom, pa čak i ratovima. Za primjenu principa važno je ono stanje koje je zatečeno kao trenutno faktičko stanje.

7. **U kojim granicama je priznata Bosna i Hercegovina?** To su granice onog područja nad kojim je RBiH prema Ustavu iz 1974. vršila suverenu političku vlast, tj. dokle je teritorijalno dosega njen pravni poredak. Pozivanje na arbitražu u vezi Sutorine nema pravnog uporišta, jer je ovo područje već arbitrirano kroz prihvatanje Mišljenja br. 3. Pozivanje na tužbu protiv Crne Gore vodi ka rutinskoj presudi (*res iudicata* – presuđena stvar) i sigurnom gubitku spora, a usput rezultira i mnogostrukom i raznovrsnom političkom štetom za BiH.
8. **Geografske karte.** Pravna vrijednost karata ostaje ograničena na dokaz koji može poduprijeti zaključak do koга je sud došao drugim sredstvima neovisno od geografskih karata. Stoga, karte ne mogu same po sebi biti dokazom granica, jer bi u takvom slučaju one činile *neoborivu presumpciju*, u stvari isto što i pravni naslov (titulus), što one nikako nisu.
9. **Pravni status 'Badintera'.** Mišljenja Badinterove komisije sama po sebi nisu obavezujuća, sve dok ne budu dobrovoljno prihvaćena. BiH je, zajedno s drugim republikama, pristala na međunarodnu arbitražu i prihvatila stavove arbitražne komisije, čime su oni postali obavezujući. Pored toga, mišljenja Badinterove komisije su objedinjena u rezoluciju UN-a koja se odnosi na disoluciju bivše Jugoslavije i koja su time postala i dio međunarodnog prava.¹ Rezolucija 757. od 30. maja 1992. u preambuli naglašava da sticanje ili promjena teritorija putem sile nisu prihvatljivi, te da su granice Bosne i Hercegovine nepovredive.
10. **Kompletiranje državnosti.** Novonastale države nisu stekle sva obilježja državnosti sve dok sa susjednim državama ne sklope ugovore o delimitaciji svojih granica i dok ne obave njihovu demarkaciju na terenu.
11. **Arbitražni pravni paket i njegovo negiranje.** Pristup koji se u javnosti zagovara, a prema kojem se želi napraviti takva kombinaciju, da se od Arbitražnih mišljenja uzme npr. onaj dio koji se odnosi na nezavisnost, a da granice države budu one iz 1878., pravno je neodrživ. Time se dovodi u pitanje prihvatanje principa razgraničenja iz '92, ali i kompletnog arbitražnog paketa!
12. **Štete, koristi i rizici.** Ne treba zaboraviti da su arbitražni dokumenti ugrađeni u same temelje međunarodno-pravnog osnova koji je BiH omogućio sticanje nezavisnosti. BiH ne može sebi priuštiti luksuz i rizik **nepoštivanja preuzetih međunarodnih obaveza, odbacivanjem bilo kojeg dijela arbitražnih stavova**. U suprotnom slučaju, te obaveze nisu dužni poštovati ni drugi.

¹ Jedan od ključnih argumenata na koji se poziva Slovenija u slučaju arbitraže za Piranski zaljev jeste upravo Mišljenje br. 3. Arbitražne komisije i princip *uti possidetis*.

PROF. DR. ZENAID ĐELMO, REDOVNI PROFESOR

USTAVNOPRAVNOJ KOMISIJI PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BOSNE I HERCEGOVINE

PREDMET: Rješavanje pitanja 'Sutorine'

I. Opće napomene

Polazeći od činjenice, da je država zajednica građana (državljana) koji žive na određenoj državnoj teritoriji i koji su potčinjeni njenoj legitimnoj volji, imamo u vidu, da je državna teritorija prostor na kojem država vrši svoju suverenu i efektivnu vlast. Taj prostor je višedimenzionalan i obuhvata kopno, morske površine, podzemlje i zračni prostor iznad kopna i mora. Teritorija je omeđena granicama države i predstavlja objekt međunarodnoga javnog prava, jer svaka država, bilo mala ili velika, prema tome pravu, uživa tzv. "teritorijalnu suverenost". Državna granica je linija razgraničenja teritorije između država. Ono, što je „međa“ kojom se razgraničavaju vlasništva na nekretninama, to je granica kada su države u pitanju. Također, ono što su problemi kod uređenja međa među susjedima, uvjetno kazano su to problemi među državama. I u jednom i u drugom slučaju često nastaju sporovi koji u određenim slučajevima dovode do sukoba i ratova sa veoma teškim posljedicama posljedicama. Tako je jedan od najvažnijih problema današnjice u odnosima između država vezan za državnu teritoriju i u neposrednoj je vezi sa svjetskim mirom. Svakodnevno smo svjedoci brojnih primjera rješavanja teritorijalnih sporova, bilo pregovorima, bilo primjenom sile koja je zabranjena međunarodnim pravom. To sve skupa jasno govori da promjene državnih granica nikada nisu bile bezazlene i najčešće su se završavale krvoprolićem.

II. Historijsko-pravne osnove rješavanja međudržavnih sporova o granicama

S obzirom, da je teritorija jedan od osnovnih elemenata državnosti, proizilazi zaključak, da bi država postojala mora imati teritoriju kao oblast na kojoj se prostire njena suverena vlast.

Međutim, ni danas ne postoji saglasnost u definiranju teritorije. Na nju su uticala različita učenja; unutrašnjeg i međunarodnog prava koja su se sporila, uglavnom, zbog pravne prirode državne teritorije. Bez namjere da se upuštamo u razjašnjavanje navedenih pitanja koja su teoretske naravi u okviru historijskog, političkog, geografskog, demografskog, pravnog, sociološkog učenja, moramo napraviti distinkciju između između pravnih i ostalih, a posebno historijskih shvatanja ovog pitanja. Prema političkom određenju, teritorija se može shvatiti kao atribut države, nešto bez čega ona ne može postojati mada, na žalost, danas imamo slučaj postojanja države bez vlastite teritorije (Palestina). S druge strane, pravna teorija o teritoriju kao oblasti na kojoj se prostire efektivna vlast, najčešće se suočava sa pitanjima vezanim za državne granice.

Sporovi koji su u prošlosti rješavani doveli su pravila »uti possidetis« koje susrećemo još u Rimskoj državi. Njegovo značenje, od onoga 'ko posjeduje' ili 'kako posjeduješ', dovelo je do nezaobilazno primjenjive premise za rješavanje međunarodnih sporova u odnosu na granice novonastalih nezavisnih država Južne Amerike. Tako je bilo još 1810. godine kada je arbitražnom presudom riješen spor o granicama između Bolivije i Perua, 1922., kada je okončan spor između Kolumbije i Venecuele, zatim 1933., arbitražom između Gvatemale i Hondurasa. Slično je bilo i sa sticanjem nezavisnosti bivših kolonijalnih država na tlu Afrike, pa su šefovi država i vlada donijeli

Rezoluciju 1964. godine kojom se proklamira obaveza poštivanja postojećih granica država u trenutku sticanja njihove nezavisnosti. Na tim osnovama je Međunarodni sud pravde u Hagu 1986. riješio spor između Burkine Faso i Republike Mali za početak još 1960. godine.

Presudom u sporu B. Faso i R. Mali, načelo 'uti possidetis', ozvaničeno je, kao načelo općeg međunarodnog prava, odnosno, kao jedan od izvora na kojem počiva to pravo, jer je Vijeće Suda zauzelo stajalište, po kojem je načelo 'uti possidetis' logički povezano s fenomenom sticanja nezavisnosti država, ma gdje god do te nezavisnosti došlo. To nije norma ius cogensa, dakle, ona od koje nije dozvoljeno nikakvo odstupanje. Naprotiv, ovim pravilom ne spriječava se promjena državnih granica kada god se države o tome dogovore. Međutim, u slučaju nepostizanja sporazuma, načelo »uti possidetis« se nameće kao obavezno pravno pravilo međunarodnog javnog prava koje im trenutnu primjenu ukoliko neka država istakne zahtjev za promjenom državnih granica. U znanstvenom i doktrinarnom tumačenju, načelo »uti possidetis« ima prvenstvo u primjeni, čak i onda kada je država u prošlosti (bliskoj ili daljnjoj), vršila suverenu vlast na teritoriji države sa kojom je u sporu. Pored presude o kojoj je riječ, ovo pravilo je primijenjeno i u slučaju raspada Sovjetskog Saveza, kada je nastao veliki broj nezavisnih država, kao i Čehoslovačke.

III Pravna priroda rješavanja pitanja Sutorine po međunarodnom pravu

Procjene naučne i stručne javnosti iz oblasti međunarodnog javnog prava ukazuju, da bi bez pravila 'uti possidetis' na tlu Evrope nastalo oko 300 novih država. S tim u vezi je značajno napomenuti, da pravilo 'uti possidetis' nema retroaktivnu primjenu, nego djeluje 'za ubuduće' i ima neposrednu primjenjivost.

Imajući u vidu spor između Bosne i Hercegovine i Crne Gore, sasvim je neupitno da pravni osnov za njegovo razrješenje se mora tražiti u pravilima međunarodnog javnog prava. Prema odredbi čl. 38. Statuta Međunarodnog suda pravde, po kojima taj sud odlučuje prilikom rješavanja međunarodnih sporova između država, sudske presude, a samim tim i arbitražne presude, odluke i mišljenja (fr. 'avis'), zasnivaju se na 1) međunarodnim konvencijama, 2) međunarodnim običajima, 3) općim načelima prava, 4) sudskoj praksi, kao i pravilu 'ex equo et bono' (u nedostatku pravnih pravila, spor se rješava po principu pravičnosti ukoliko se strane u sporu o tome dogovore).

U konkretnom slučaju spor se ne može rješavati, ni pred Međunarodnim sudom, a ni pred stalnim ili ad hoc arbitražnim sudom ili organom te vrste iz slijedećih razloga, kako formalnih, tako i materijalnih, kao što su:

A) Formalni razlozi:

- a) u slučaju podnošenja tužbe od strane Bosne i Hercegovine protiv Crne Gore, tužba bila odbačena primjenom općeg pravila 'res iudicata', odnosno, presuđena stvar. (slučaj Burkina Faso i Republika Mali - čl. 38. (1) 4) Statuta M.S.),
- b) Mišljenje broj 3. Arbitražne komisije Mirovne Konferencije za Jugoslaviju Evropske zajednice koje je obavezujuće i po kojem su unutrašnje granice bivših jugoslovenskih republika postale spoljne granice novih nezavisnih i suverenih država - Mišljenje je dato u skladu sa Deklaracijom o Jugoslaviji, od 16. decembra 1991., kao i Procedurom rada Arbitražne komisije o Jugoslaviji, od 23. decembra 1991.,
- c) također, spor pred međunarodnim sudbenim tijelima ne bi bio moguć, jer je neophodan pristanak Crne Gore, a takav pristanak Crna Gora ne bi dala, što je sasvim jasno rečeno od strane njenih zvaničnika. (Slučaj spora o granici u Egejskom moru između Grčke i Turske kada je Turska odbila prihvatiti učešće u sporu pred M.S.).

B) Materijalni razlog:

- a) pravilo 'uti possidetis' predstavlja pravilo općeg međunarodnog prava koje je obavezujuće u slučaju nepostojanja sporazuma između Bosne i Hercegovine i Crne

Gore. Samim tim, teritorija Sutorine pripada Crnoj Gori iz razloga, što je u momentu raspada Jugoslavije Crna Gora bila u granicama teritorije koju je držala u posjedu i nad kojom je imala suverenu efektivnu vlast (nastanak Savezne Republike Jugoslavije i Crne Gore, od 27. maja 1992 godine, odnosno, nakon Referenduma u Crnoj Gori koji je održan u skladu sa Ustavnom poveljom između SRJ i CG, kada je Crna Gora stekla nezavisnot).

ZAKLJUČAK:

PROBLEM SUTORINE, KAO I PITANJE GRANICE IZMEĐU BOSNE I HERCEGOVINE I CRNE GORE NA TOME PODRUČJU MOŽE SE RIJEŠITI ISKLJUČIVO I JEDINO, DIREKTNIM PREGOVORIMA IZMEĐU OVIH DVIJU DRŽAVA UZ POŠTIVANJE PRAVILA 'UTI POSIDETIS IURIS'.

U Sarajevu, 09. aprila 2015. godine

Prof. dr. sci. Zenaid Đelmo